

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA
राष्ट्रीय पुस्तकालय, कलकत्ता ।
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA.

वर्ग संख्या

Class No.

पुस्तक संख्या

Book No.

रा. पु. / N. L. 38.

Te
894.8132
523537

MGIPC-54-2.1 NL/66-13-12-66-1,30,000

గిరిజా-కల్యాణ నాటకము.

నాటకము.

చేయఁ గు నాటకము.

ఇది

బళ్ళారిలో జరిగినదని

కె. శ్రీనివాసరావు వ్రాసినది.

కవియజ్ఞానము.

కె. శ్రీనివాసరావు వ్రాసినది.

ప్రకటించబడినది.

మొదటిసారి.

బళ్ళారి.

1921

Te is
894-8132
Sn 3539

SHELF LISTED

శహస్రనామము. (Secret meaning.)

1. YEESWARA:—Personification of all knowledge, Bliss and Love i. e., Universal Soul pervading the universe and knowing itself.

1. యీశ్వర:—విజ్ఞానంబునయున్నది మూడులోకములు వ్యాపించి న్నదియగునా. ఈ నది విశ్వమును నెంతవలెనునానది.

2. NANDI:—Symbol of greatness or mahima of Siva as personification of Bliss.

2. నంది:—ఆనందము. ఈశ్వరునిది.

3. YEESWARA } Known as Purushottama,
NANDI. }

3. యీశ్వర - నంది:—ప్రతిదేశముననున్నది. శ్రీనివాస - శ్రీనివాస.

4. YEESWARA AS }
BHUTAPPATI:— } Ruler of disembodied spirits.

4. యీశ్వర భూతపతి:—మృత్యులో ప్రభుడు.

5. YEESWARA AS }
BIGAMPARA OR NAKED } Personified divinity of truth
or satiam.

5. యీశ్వర. విగంబర:—విశ్వాకారము. విభక్తుల కందములేనది.

6. YEESWARA AS LINGAM }
OR PHALLUS:— } Personification of "Vigor"
of Yeeswara. This is nei-
ther masculine nor feminine
nor neuter or no prefixes to
the gender.

6. యీశ్వర:—లింగము. శ్రీనివాసము. (Sign of Vigor. Supreme self)

ఇది (లింగము) లింగ వస్తువులకు లింగములనే స్థాపించునది అని
అనెను.

7. YEE SWARA: -He is personification of "Patience and mercy"

7. ఈశ్వరుడు:—వియోగమును వదిలి వేరైతే మూర్తి, శాస్త్రమును వదిలి వేరైతే మూర్తి.

S. YEESSWARA:—He is terrible in doing "Penance or Tapas".

3. కోర్కె:- అనాకావమ్మ, తిరుమలస్వామిని ప్రార్థించిన నాంకావమ్మ
తండ్రి.

9. YEESWARA:—Destroyer of "Desires or Kama", which disturb ascetics.

0. చూడండి:—ఈపమును నేనమున్నదను కాకుమునదినిచెను.

10. YEESWARA:—Destroyer of "Pride or Ahankara" which is represented by "Duksha"

10. శుక్రకః—కుశ్యురస్థి అవంతాదేయూః ధి నమోఽదుః పాంతరము పరిచయ.

11. DAKSHAYANI:—"Illusion or Maya" which separated itself when Yeeswara intended penance. This Maya was a sacrifice in Daksha's sacrificial fire and becomes "Knowledge or Sutvidia" in the form of Parwati.

కామయజ్ఞము:—ఈశ్వరుడు కపటసేయివృద్ధులైన మాయాసంయోగము వలనను బాహ్యయజ్ఞ సమకాన్ని లోబ్రవేరించి జ్ఞానవత్కార్య కారమునొన పాప్యరియియి విజ్ఞానంబు దుయామూర్తిని చేసెను.

12. PARVATI OR UMA:—Personification "Vak or knowledge or Vidia. A spiritual being weaving words. This power was obtained by becoming a sacrifice in sacrificial fire.

12. పాశ్చాతీ. దేహా:—భూవమా 2 రి. ఈశ్వరమునియే వామ్యలను పరమేశ్వరీ. ఇ
 త్తే నరనమనము విహించుచునులే గలిగెను.

13. MANMATHA:—(Cupid) By mercy of Yeeswara he dis-
 entangled himself from his material
 body and assumed spiritual form and
 was known as Ananga and enjoyed
 divine Bliss.

13. మన్మథుని:—ఈశ్వరానుగ్రహమున పారదేశాధికమైన యంగమువలన య
 నానందము ముక్తులతోగల జీవించినందునాని తెలిక ముఖానుభవ
 ముననుభవము.

14. RATI:—(Venus) Enjoyment. By mercy of Yeeswara she
 became a personified object of spiritual enjoy-
 ment.

14. { రతి:—ముఖానుభవము.
 { Spiritual Enjoyment.

15. TARAKASURA:—Personification of evil. He was des-
 troyed by Yeeswara's from as Kumara.

15. తారకాసురుని:—పాపంబున నష్టములకలించుచుండెను.

16. DAKSHA AND DAKSHA'S } This sacrifice is known
 SACRIFICE:— } as "Aniswara" i. e., a
 sacrifice without any
 divine object and created
 by pride.

16. దక్షునియజ్ఞము:—అనీశ్వరమున సేయ, ప్రావమును భావించుచున్నందు. అహంకార
 వలనము.

17. DAKSHA:—Daksha becoming goatfaced or Aja Mukha
 is that by his repentance Yeeswara made
 him univarsal or "Aja".

18. GURU'S MARRIAGE: Vidya or knowledge unifying it
or if with spiritual soul.

24. 1990 - 1992 : మొదటి దశలో అభివృద్ధి చెందిన దేశాలకు ప్రాధాన్యతగా నిర్ణయించబడింది.

REMARKS:—All the above meanings are supported by authorities. Besides this mysterious astronomical coloring is attached to this mythology. This I think is not the place for its narration.

అంతా బోధించి సేవలంపిస్తాను యోగమున్నది. అనంతమునందు యాచించు
 ప్రాణము బోధించు. ప్రస్తుతమునందు బోధించు. వాక్యములతో బలపరిచి
 యోగము.

३. श्रीनिवास रॉय.

త్రు న వ పా త్ర లు.

1 శక్యమందు	12 వసుడు
2 కారకానుమందు	13 బ్రహ్మ
3 తీర్థమందు	14 హరి
4 ఇంద్రుడు	15 బృహస్పతి
5 తగ్గి	16 వర్షి
6 యముడు	17 శంఖ
7 వైశ్వానర	18 నారదుడు
8 వరుణ	19 వీరభద్రుడు
9 వామదేవ	20 మత్తకుడు
10 మరీచ	21 వరమేశ్వరుడు
11 తిలక	22 పృథ్వీబ్రాహ్మణుడు

(స్త్రీ) పా త్ర లు.

1 హయగర్భి	5 పార్వతి
2 దాతాయనీ	6 జయ
3 రతి	7 విజయ
4 సేవక	8 పారికత్తెలు

శ్రీనివాససుకవి జీవిత చరిత్ర.

ఎవ్వనివదన రాజీవరంగస్థలంబున నలువరాణి నిచ్చులును
నట్టుపలుసలుపుచుండునో! ఎవ్వఁడు కున్యాభ్యాపిషమూర్ఖితయగు
కాళిదాస కవితానుశయ్యకను దసమ సుజీవినిచేఁ దెప్పిజేల్లఁజేసి, వెజ్జ
లమిన్నయని వన్నె కెక్కినా! ఏమహామహా దివ్యనామామృతమును
వీసులారఁగ్రోలని యక్షరాస్యఁడొక్కఁడైన నీభువిని గానంబడఁడో!
ఏమహితచారిత్రిని యశోకుసుమంబుల ధరియించి దివాకర నిశాకరులు
త్రుష్పవంతులను సార్థకనామమును బడసిరో!

ఏవిద్యదవతంసుఁడు ఆనన్య జనసామాన్యమగు మహామ
హోపాధ్యాయ బిరుదమునకు మార్గవర్జితయయ్యోచో! అట్టిచుభక్తకృత
సౌలకాశ్రుజలధియగు కోలజల శ్రీమల్లినాథమూరి వంశమున మనస్రీని
వాస కవిముత్తామణి విదూపాక్షశ్రేష్ఠమునకు సమీపముననుండు కా
మలాపురమును గ్రామమునఁ గ్రీస్తుశకం 1864-8-18 తేదీలకు పరియగు
ప్రమాదీవ సంవత్సర ఫాల్గుణాసిర చతుర్దశివాడుష్ఠవించె. బాల్యము
ననే సంస్కృతభాషను జక్కఁగ నభ్యసించి, దివ్య ఇతఁడు నాంధ్రీయ
భాషయందసమాననైదుష్యమును గడించి, కొంతకాలమురాజకీయో
పద్యోగిఁగనుండి, తర్వాత న్యాయవాదిపరీక్షలయందు కీర్ణుఁడై, బలారి
పురవరమున న్యాయవాదిగ వజరుచుండె. ఇతనికి నొకమాత్రుడును
నలుగురు కుమారులును గలరు. మఱియు నితఁడు 1917 సం॥ ఏప్రిల్
7-వ తేది జేపూరీపురమున జరిగిన విద్యత్సభయని ప్రసిద్ధిగాంచి
యాంధ్రసాహిత్యపరిషత్సభకగ్రాసనాధిపుఁడుగ నియమింపఁబడియుండె.
ఇట్లుండ నేతత్కవించందఁడు రాజప్రణవీడితుండై యాంధ్రవలయంబు
వసినాడగు కవిచక్రంబు లుల్లసిల్ల 1918 సం॥ జూలై 28-వ తేది
యస్తమించె.

ఇట్లువిన్నవించు సుధీజనవిధేయుఁడు.

రావాడి వెంకటరామశాస్త్రి,

గిరిజాకల్యాణ నాటకము.

నాంది.

మాత్రా ధారుడు.

కా. శ్రీరాజగిరిరాజు ప్రశస్త తపశ్శ్రీరాజుల బుట్టి, ని
త్యామాధస్థిరతాగ మార్గమున సర్వారాధ్యుఁడై, (హా
రారివారసహంతయా మత్తుని సౌఖ్యరంధ్రనిగ్గాంచె న
నారి భూపగమట్టిగారి యడు నానాసౌఖ్యముల్బాకిం.

● ములంధము 1.

ప్రథమాంకము - ప్రథమరంగము.

శక్యమైదు. నూయాజేవి.

(శక్యభావ తపంబొసరించు నమోధివ్యుఁ నూర్చుండెను.)

మాయు...నీ! నియతిని కుక్రుపన్నిధిని నావేర్చిన

మాయలన్నియు మేటిమాయల ద్య

నిశ్చలతపమున నిష్ఠిక్రుదగుముని

చలచిత్తుఁడెటులయి చెలిమిఁచెను

గాకబునాతండ్రి గణపివదిద్యలు

బూడిదె హేమామయై సొలుపుచెను

భాసిలు యావరావణ్యముల్లెను

లోగి. నాదధయ్యఃబూదె

కణపెటో: వన్నెకకాద్యకర్త: గజేసి

... .. తమిళనాడునామ: బొమ్మనికదేలక

పొన్నప్పమోర్రావ: బొగబొగవతిమారి

యింపని నే నమృతంబువేల!

గీ సమరరానితెతో: యిటులిట్లునెల్లదు:

దేవుల చిత్తలననుసరించి భృతిని/బానిస

నుంగవను నేనెన్నఁగొనెదె, అనిచెప్పెదె

... .. తమిళనాడునామ: బొమ్మనికదేలక

తమిళనాడునామ: బొమ్మనికదేలక. ఇట్లుగజేలొకాడ. ఏమిట
తయన నీ మునియగు వానిగఁగొనెదె ననినాడు. యాభృతాభృతము లిట్లుగజేలొకాడ.
కాదేని ప్రాణము మానవెను. ఈ ముని యెప్పుడుగలంబు లీతని నమాధిపతిగా
నుండునో నాకడగఁగొనెదె. నాచూర్ణంబునవలెనకను గానంబునెల్లదు. ఏమి
టదే యుండెదె.

అను బంధము 2.

అను బంధము 3.

కృత్యము:—(కన్నుల నెఱచి యెరుగింప న్న మాయాదేవతాని చాననానికయ
ముల కచ్చెరువందును లేదును. మాయాదేవత యెప్పుడునును.)

అను బంధము 4.

34. 34. అకాంతమ గాంచినతలెత్తున కంఠసంహారము బలమైనానాద
తలంబునము నెలకొ చరించును. ఇంద్రియము ప్రకార నే దిన్నెననుబులుండెనని నేదేలొ
కొ వర్ణింపదును. ఇంద్రియము శుభ్రాల్పవలెనున్నది. ఏమయినకానిప్పు
డ బోలెని ముటలాడిరియెనాద. నొకరి తలకుమింగులమింపెను. నీ చంచలము
యొ యుంబయిన రయి తె నుంబయింపెను? ఈ బాంబు, బాలెండుభాలకు, బానిస
నికా కాలకుండును. యాదేవతయందలి యులలోనయి, ఈ రేఖబోర్ణులలో

అవలంబించుకొంటా? ఈ అవ్వని అవ్వనియందున్న అరికయిందా? ఈ అవ్వని
దని సారవంతమైన నాదేవుడండి చందకరిత మూలయినదా? గానం?

కం: ములయానిలవలసలు
వలకలుచలియింపన్ బి యలికులములు, ఆ
ల్యలపునసువియుచురాగనె
● చెవిబిగిరిచంపకంబుఁజేరెనయాచే.

ఈ కవి కష్టగా జగదెడల? చల్లరించిన నేనుడనా? వికారంబున మును
నెడలెడల మునునెడలెడల చల్లరించెదెట్లు? చల్లరించెదెట్లు? మునునెడల
చెట్లు? ఆ చందకరితమైన నాదేవుడండి చందకరిత మూలయినదా? గానం?
నా (చందకరిత) ఓ చందకరితమైన నాదేవుడండి చందకరిత మూలయినదా? గానం?
నాదేవుడండి చందకరిత మూలయినదా? గానం? చందకరిత మూలయినదా? గానం?
చందకరిత మూలయినదా? గానం? చందకరిత మూలయినదా? గానం?

చా:--(అగతని నిండును)

కశ్య:--నీ! అయ్యరా! యెయ్యరా! యెయ్యరా! నాను,
యెయ్యరా! యెయ్యరా! యెయ్యరా! నాను,

చా:-- యెయ్యరా! యెయ్యరా! యెయ్యరా! నాను,
యెయ్యరా! యెయ్యరా! యెయ్యరా! నాను,

కశ్య:-- అవ్వని, అవ్వని, అవ్వని, నీవు,
నిలి చిలివది నాకు నిజము చెప్పు

చా:-- వనినం చరిం వనువచ్చి యిచ్చోటను,
నునులగు విముః గాంచి కంటినునె

కశ్య:--నీ! కవిరానిత కష్టకగానుజో:చె,

చా:-- సుయవింధ్రమేదెదండు సందియరా

కళ్యః— ఇంతివాచంతే తేషామనా సంతసమున

మామః— సంత సాహసే విదితలు వింత యయ్యె.

సంతపిరబ్ధిమా! నీవు కృతయుగమునాఁటి మనవివాదితే సాచర్య
కావణ్య కాదుల్య ధన్యమున కృతయుగమున విదమున నీకును వయస్సువచ్చెను
నాఁడోలు. మాకుకాదు మనరితై తదాక్షేపమునఁ గృతించి తెచ్చుచుంటిన నీకు
గర్హితి మదులుపైఁగా. ఇంతకును బదియాయకోట్ల నికాయము బుట్టింది కాదు పైత్ర
కాత్ర చరంతరమున పనిచ్చిఁజేయుటఁ గనికారణమున తనమును భార్యలగర్హితి
కారితే నీగతక కాపసంఘఁజేరి కలవనకాచరించు నీకు దురతి. వయోవంతుకాదును
వీరినిగర్హితి సంతసించునయి బుద్ధివృద్ధిని వివేకమున్నది. వచ్చి గర్హితి యేను
ఇంటనుభవించు చుండెడిది?

అ మ ం థ ము రి.

కళ్యః— భామిని! నేను బ్రహ్మమానవత్వరూఁదకు. మంతరి కావరమున కావలము
కృతయుగముననే బుద్ధినిను వివాదవిరుద్ధ పయోజనమున నేను మామను
భరించగలను.

మామః— సంతపిరబ్ధిమా! నీకు నాదుమామములు భరించ వీరలవా? నేను త్వ
రాద్యుల విశ్రాంతి ప్రపంచమునగల మాయాభవన్నియును నేర్చివా.

కళ్యః— కావుననే మనమిరువురుమంగలవిషయో మనమురుపురి మాయావిద్యబుద్ధియును
మామములను గొనివేరిని నీకుందు మునులంబులందును.

మామః— యింతగా! మీరు పెద్దలు - మీమాట వదిలెడించునంతటి కృతయుగమున
బంధ నాకాక కోరికయున్నది.

కళ్యః— యింతటి! ఎవరుమి?

మామః— యింతగా! కనులోనేఁజూచునపుడు నీ నీ ముకామున నేయమా
మును భరింతునో మీరు కా కనుకమున వదేమామమును భరించి ననుల
కర్తవ్యములను త్తముల నొదంగవలెను? పుట్టినమమమున కాదు పెద్దకారణ
యందేదలెను.

శక్తి:—చానా! చానికేమి పులికాము. దమ్ము. పోవుదము.

అ ను పం ధ ము 0.

అనుచు: 7వ అధ్యాయములోనిది (సీతాపతివ్రతము) :-

(సమ్మ) కుము.) :-

ద్వి తి యాం క ము.

అ ర తా ము.

శక్తి:—మాయాచేరి - తారకాసురుడు.

తారకాసురుడు:—(తిలకములకు వందనము చేసి) :-

మరి జనకా! నేజగతికావించితిని, నాకే కిగతకావించితిని.

వందనా! నాను: 4వ అధ్యాయములోనిది, నువ్వవారికి, విడిచిపెట్టినా!

వందనా! నాను: 4వ అధ్యాయములోనిది, నువ్వవారికి, విడిచిపెట్టినా!

కననా! కాధిపుడునునా! త్రిపుపుమా కలకలకేళానిది.

శక్తి: 0 తార నేనుచేతాంను. కాక కిగతకావించితిని.

శక్తి:—తారకా! నీయగతకావించితిని, నాకే కిగతకావించితిని. నువ్వవారికి, విడిచిపెట్టినా!

కాంతు:—నాను: 4వ అధ్యాయములోనిది, నువ్వవారికి, విడిచిపెట్టినా!

శక్తి:—నాను: 4వ అధ్యాయములోనిది, నువ్వవారికి, విడిచిపెట్టినా!

కార:—నాను: 4వ అధ్యాయములోనిది, నువ్వవారికి, విడిచిపెట్టినా!

శక్తి:—నాను: 4వ అధ్యాయములోనిది, నువ్వవారికి, విడిచిపెట్టినా!

సీ॥ కేవలసాత్వికభావంబుననుష్ఠించి

తనకునునుగు వాంఛనుడుబ్రహ్మ
అనుకుల యునుకు కా జన్మమృత్యువై

మోక్షముపదిరించు మోక్షవ్రంధు

ప్రభువంబుల నొక్కతీరునై పోషించు

కర్మజగన్మృత్యుకాలబాహుళ్య

కాపునటురైకాకామంబునుగూర్చి

తనమాదరించుమా, వివిధమునను

సీ॥ సర్వకర్మములగరిగింపు శంకరుడు

ప్రకృతిగైవై భగంబులు మృత్యువోనగు

భూరికార్యములచియ్య భూతజేవి

అఖండమను నానాభూతభేదమునను

కాపునటురై! నీవు శివంబునందు నానాభూతములను
గమ్యున నేమియెడలెందునందు కాదుద. (మాయాజేయింపు. ప్రేమనీ గుణ
కీర్తనలు నెరచెరచగ నా! భూతజేయింపు నేమియెడలెందునందు

మామ:—మాయాభూతములను—శివంబునందు నానాభూతములను
గమ్యున నేమియెడలెందునందు కాదుద.

కథ:— అను బంధ మున్నది.

[కథాభాగము నిష్కరించు.]

మామ:—[కామంబు—] ప్రభా! నీమనస్సు మనోబంధమునందు గలిగి కర్మము
మానసోపపత్తిగ నున్నది. మునుపప్పుని పాపములను నిమగ్నచిత్తము

కామ:—అప్పుడే అది యును.

మామ:—కథ! కామంబునందు నానాభూతములను

అం! హరిహరముఃక్షానురాధిపతి, యోగురపంకకుశామందనై
నిరతిముహూర్తేనయంచును నీమలమూర్తినిమధ్యబోలు, వా
చరిత్రవమోర్వజాలక తమచౌనరించుచు నిమ్ములగంటి, నీ
వరభురకక్షిజాటి నిలిమకేమునిల్పువం భ్యాతిఁగంచుచూ.

అయ్యో! ఆ యెక్కడను మహాధోగతులయిరి యవ్వకాల్వలవసుల
మొట్టమొదట యెల్లకాలము వితివంకలపై వాయాదితున్నదము నాధిండుతుండును
వారిండులయి క్రివ్వడు.

భార్య:—కల్ల! భారీ యంతటిల పెచ్చలిమంది వచ్చెను!

మామ:—పుత్ర! మనవంకమున కావచ్చిచ్చిచ్చి ముటియొకఁడు పారికామంబున
మరిసాడు. మకలమాయలకు వారవాలమైయొక్క కాఁడు. ప్రకటాదిని మన
ముంబుమిమిదను సోమిమి, మక్కావకావచ్చి పంచెను. విదన మిదకా
రెచ్చురము లడమిఁగోరి క్షీరసాగరము మధింబివరిటి మోహివేమముని మన
వారిని మోసెడించెను. విదన లందియై కింకామిమి లంపెను. మిల వర
మిగిలె పింకావక నిధనం లంపెను. కామనం దై విక్షమై పరిమింబింబింబి
ల తేవం దిని రక్షిండులపై పొయిచ్చి మిటింబు లుతిరించుచున్న భామ.
విదోయిక మామిచ్చి యెల్లివారిని లంపెను. కామన తనయ నీత నీవచ్చి
యొక్క పొవ్వన పామనఁకూర్చి తక్షణోన్మియవస్థ్యంబు వరంబుగఁ గొనుము.

భార్య:—అనగ! చెప్పఁదగినకల్లన పిచ్చికిచ్చితి.

అం! అనగ! చింతిలకమ; నీతనయఁగి కామనగిరిసంక పాదక
మనమందుంచుచు ఘోరమోరవమునుకామాన్య ముదైపర్చియ
ఘనునికాజాలి, యవభ్యుదౌవరమునుకామంబు, ముకాశితుంక
తమవుకామయఁగిలెల్లఁగూల్పువారినిక, వరొప్పివరకామంబు.
కల్ల! కామనెలుదిమ్మ. పోయింబెర్.

మామ:—అనయ! పోయింబెర్. నేనుకొంబ యెవ్వర నీకామనెల్ల.
(చెప్పినను.)

తృ తీ యాంక ము.

అ ర ణ్యము.

ఈశ్వరుడు - తారకానాథుడు.

[తారకానాథుడు దేవాగ్రహస్థిని నిలిపియుంచెను.]

ఈశ్వరుడు — (ప్రత్యక్షుడై)

శం లేయూ తారక లేయూ

యమ్మార్చినిదవమునేయ నితడులనకదే

నొన్నూ కామితవలను వ

రమ్మగనొసఁగెదనునీయ, రమ్మవేద్యు.

ఉగా! తారక! లోకధయంశరంభకు నీ నామరసరంభం జాలిండ్లు. నీ భోగతర తపోవర్షాల్వలలు రోదనీకూరెంబువిడి ప్రాంతోటిని బందర్శయి నొకరింబుచున్నది. నీ రసంబు జాలిండ్లు లేమ్మ. నీకామిత్యంబు లోనింగ వేద్యుడు నీకు బ్రహ్మకుండలం.

తారక:—[సమాధియొగంబువడలి యాశ్వరునిజాలి నకున్నరెంచి]

శం తృక్షరమంగుళ తత్వాంతర్యుడై

ప్రాచుండకమునింబు బ్రహ్మదీప

బ్రహ్మవర్గాక్షర బ్రహ్మముడైవిలసిల్లి

బగతినిస్పృహించు ప్రవృత్తి

ప్రణవాభిముందిర ప్రాసాదభలన

నమోద్యైకాపిల్లు నురువదీప

సర్వరూపప్రకృష్టంగరినేకమై

యొకవరిభిన్న మయొప్పుదీప

1. నైవేద్యములలోని ప్రాముఖ్యతైవమీన
 నిగమనియమానురక్తులై నగదుజేస
 యభ్యయానంబు దూపుడవగుదుమీన
 యూహితార్థప్రదాతౌచో యూహుఁడీవ.

మహామహా! మీమహామహాంక మహాదోలవారి కళ్యణంబెటుంగును! నేనా! భక్తు ప్రదరాచికోటి నివృత్తవరంబు ప్రస్తుతించుకుండునుగదా! భక్తుల కాదుభక్తి ముగి నీవనినానా సార్యకాదులందు నెదుర్చు నిత్తుఁ బాఠించుచుండుదు. నకలభ్రు రుచుంబునకు శాంతిఁగలిగెడు కాశ్రితహానికాత. య ఏవనినానా నిఖలవసులు నిష్పిష్ట భుజిఁ జేయుచుండుదు. ప్రణతిదంభామణిఁ నీ-నికాదే నెదుప్రకాశికోటి రక్షణార్థ మనినానాభియమండును. దాకృత్యగరిమలే దాననూనమేమిదు ఏవనినానా భక్తు లు నిదాకాలంబు నిమ్మ న్నానీయంబువర్షింపి ధ్యానించుచుండును. త్రెణాఁదిగూ డనై ప్రాప్త్యాదైవంబునకు నీ దరగానివేమల వాశ్రయించి మ్రొక్కెని. మహాదేవా! దీతుం మీదాదించి ఏభుత్క మణి నేమిదైవంబులేకని న్నాశ్రయించితి. దాన్త నిందితి. భజించితి. నేనిందితి. మ్రొక్కెని. [నమస్కరించును.]

భక్తుమహా!...భారవా! నీ ప్రయత్నభయనకు నే పెచ్చిరి. నీ కామితంబులు నెఱు
 గార్చెద. వేమమ.

భారవా!...భరవేశ్వర! నన్నున్నగహింతుమేరి నాకేయవరమొలిమ్మ.

నీ! భరగురాసురయమ్ గరుడగంధర్వ రి
 స్మరసిద్ధసాధ్య వన్నగజకాచ
 భూతగణాదిత్య ప్రేతవిద్యాధర
 చారణవైక్యలిజాతవేద
 యమవరుదేశాని యమిధనదానిల
 గజగండభేరుండ గజయభిధ
 సారంగకాష్ఠాల కల్యణంతీరవ
 మాణ్డాలమర్కట మహిషమిలులు.

గీ॥ అచరచరములుభూరి శస్త్రాస్త్రములును
చక్రచక్రము పరమేష్ఠికాపశోరము
భక్తుబాధింపనేరక యున్నతాళు
నభవ యిదెగోను నాదుసాష్టాంగవతులు.

అశ్వదు:— చక్కా! నీ కోరినవరములన్నియు నొసంగితి. నా కెంతో శక్తి యుంటున్నది
నీవు విన్నవినవర్తనలన్నియు, భాగ్యమున విధియెడల నొసంగితి. నీవు
మనుచుచున్నవారినన్నియు ననుభవించుచు నీ కోరికలన్నియు నొసంగితి.
మంగళములను. వేరొకరినిచ్చెను.

తార:- కా॥ నంబిల్పా సేనుమానసంబునను శివార్చనమునానాదుకా
సంతోషించితి, మీవచ్చాముల సాష్టాంగప్రణామములు
ప్రసన్నులై యిచ్చెనునట్లంటు, నినుభావించుకొనకాళముకా
కాంతాకాక నిరులరాగము సరస్వతార, నేమిదాకా!

అనుచు నిడువ్విరింప నీశ్వరుడెచ్చివచ్చెను.

(అశ్వదు) నీవుచేయ నేయవలెను. కాకా! నీకిందనున్న నా రీతి ననుభవించి
మీమానాసార్థము సంతోషించుకొనితి. నీదని విన్నవించుకొనితి యదల నీ
కేయలదన కాన్యంబై సరసార్థము.

(అశ్వదు)

చ న్మహాంకము.

ఇం ద్రలోకము.

అగ్ర, అగ్ని, యదు, పుర్యుతి, వరుణ, వాయు, మరీచి, వజ్ర, వృషాభి, కాంకాసుర, క్రొయెడు, భావకోటి, రుద్రోద్యమ

అగ్ర— (అనుభవించి) నుభవించుకొనితి. కాకా! నీమానసంబునను శివార్చనమునానాదుకా
సంతోషించితి.

కాక:- అదియేమి?

శ్రీమతి:- నేను కష్టపాఠకు. నీవు రిస్కపాఠకు. నీకాదు, నీకునీ నీయాయ
ప్రశ్నించునని కావలెనుచున్నాను.

కాక:- ఓరీ! మాదా! నా సామర్థ్యము నీవు తెలియజేసినది యున్నావు. నీవు
కేవలం లలాట తటాకరిత దుష్ట నీతిని నీయింపు. నీయింపునకు
ఇప్పుడేమియి ప్రయత్నింపజేయ.

శ్రీమతి:- కష్టపాఠా! ఇప్పుడేగదా వెనుకకువెళి.

కాక:- ఓరీ! మాదా! కష్టపాఠయని నన్ను పిలువకు. స్వామీ! నేనా
పిలుపును.

శ్రీమతి:- స్వామీ! అటుగావెళు.

కాక:- ఓరీ! నీవీదములో నాకన్నచేరి యిచ్చిచేయుటకు సంభవములన్నియు
కన్ను. పాము. [సంభవమిచ్చి] ఓరీ! నీవీదములో

శ్రీమతి:- నేనా! తెలిపవలెను (నేనావలెను).

దని అతడును నీవును నామిత్రులని నిశ్చయించుకొనుట
వలెననుచుండ, మనవియునుబట్టి నీవీదములో
యితడును నీవును నామిత్రులని నిశ్చయించుకొనుట
యితడును నీవును నామిత్రులని నిశ్చయించుకొనుట.

కాక:- (తెలిపి యిచ్చిచేరి) నేనా! నీవీదములో నీవీదములో
నీవీదములో నీవీదములో (నీవీదములో) నీవీదములో
నీవీదములో నీవీదములో నీవీదములో నీవీదములో

శ్రీమతి:- అరే! యను, నీవీదములో, నీవీదములో, నీవీదములో
యిచ్చిచేరి కావలెను సంభవమిచ్చిచేరి.

కాక:- శ్రీమతి! నీవీదములో నీవీదములో నీవీదములో

శ్రీమతి:- అరే! (నీవీదములో) అరే! మాదా! నీవీదములో
నీవీదములో (నీవీదములో) నీవీదములో నీవీదములో
నీవీదములో నీవీదములో (నీవీదములో) నీవీదములో

విద్యాభ్యాసము తాపత్రయమును. (వయోవృద్ధి) క్రిందగాని పేరు విడిచి
 వీటి మోటును వ్రాసెదము. (వయోవృద్ధి) విడిచిగాని వనదులును. (వయో
 వృద్ధి) మరేతా! పేరు విడిచి వ్రాసెదము విడిచిగాని వ్రాసెదమును.

శ్రీకృష్ణ:-[భ్రాతులతో కలిసి] భానుమోహ! అరబి సముద్రవారము?

భామిని:- కేదా! ఏమిచటనుండు పోగమువాడ.

శక్తి: దీనిని వినిపించుచున్నాను

శా.కు. -- శా.కు.మారు. - నా.ప్రభు.భామమారు.

తూర్పు:- పల్లె రోడ్డునుంచి తూర్పు, ఎటుల నాల్గవూరునుంచి తూర్పు.

కాదు:—పరిశ్రమలూరాల మా దొరకారితోనుట పొటలూరాలి నాటకమును 2.

సంకీర్ణములు: - (సగర్) 44 వ్యవస్థాపక సమన్వయకర్త: తాటియంటి నాగయ్యయ్య.

(சரீர): மனோமத உபாசனம்.

(పొటపొరుగులు - నాల్గవూర్షమయము.)

ఉ న్న చి త్త ర్థ ర్థ

జనుబిరథి.

కాదాకా—కానీ మా! చింతపూరిన, కరుణ నిర్భయచరితల సుందరమైనను వారిని మన
 ప్రతిఃసేవ్యులు.

ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯ:—ಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಜನರನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಪಡೆದವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

కావ్యము—ఇప్పుడు పద్మవతి ముగిసింది. ఇంకొకటి అర్జునాశ్రయమునకు వచ్చిన
 కథ ముగించివచ్చినది. మిగత కథలనుబట్టి యానందిచ్చి చెప్పయ్యెను.
 అది వ్రాసినది కామేశ్వరమహావీరి పితృవాణిపరమము.

(153)

చందమరేగము.

ప్రశ్నోత్తరము.

చి త్తము న్ను.

అది అరికయ్య ప్రమత్తమునది, యాజమనీశ్వరునిచేతగింకా

మరిచె చెప్పియుమాదము, న మాద మోగి, ఘోషమోగినప్పుడు
త్పిరమతిసన్నుఁగాంచి యొకటిరునమానముఁబూరి యుండుగా
మోగినసమయము ద్వైతం; మాంద్యునిఁజేసమానమబ్బున?

అకటలా! ఈ యమానమును పట్టునను, ఈ యాదుతి నేర్చుకొంటు
జ్ఞానాదిదేవతాగణములను భారత పెంచుకువారును వ్యాసమునిఁజూచియుండి, నేను
మామయను తుచ్చిక నీ జానామి; భూతైత్యమునుమాన్సి తోచిరినె, అ యుమానఁడు
మాద్యము నా మామఁజూచియుం దాదా వానిని దేవతయెను, నని చెప్పియిత. యాన
వాద్వైతమునిట్లు గోరెంతక, మఁగోక స్మృతవివరణమైనది; 2 బుగి, నిక్కిరిల్లుదుం
దననకులతో నెరవెట్టారము లాదమకులదేను. అందును ననుగవి నెట్లని. అయ్యో!
దేవతాశ్రేష్ఠుడైన వాకింతటి యగోర. ఈ కలుగననఁగా మిగతవామరలేదును
నన్నింతయంతఁజూచిరే! తుదానఁడైన కళ్యణము నకుఁగలనకునుననె యెదు
ర్కొని యుద్విహుఁబాన్ముమానని భ్రాంతియనఁగా భస్మకామంతటియైను పాన్ము
నగోరఁడెనుగనా? నునమునకెంత మనస్థావముండనీ కావినదంతఁగని మాత్రయని
చంద్రుడనైతిను నెత్తింతఁగఁజూచుచి గోరెంతకు. ఆ వచార్కుఁ దీర్చుకొని ప్రమా
త్తులతోఁ దానుపెద్దయని యానమింది ననుఁజోలు పెద్దనుఁగూడ నుత్తమముగఁ దాడు
తున్నవాడు. మేమెల్లఁడు కావిన పెద్దనుఁజేస గారణమునగనా వాఁడ పెద్దాడు
ను. కానున్న నిక్కటికనండు పెద్దయనుటెటుల? అల్లఁడయి గోరెంతకఁజూచుననుఁ
జేసెడు; వారెయిదుముల్లు నిరోధమును పనునానెంచుకున్నవాఁడని చంద్రుఁడు
కృత్రిమక్రియఁడయి మిగతవాఁడైతఁడు చచ్చింపని గారణమున వానికొన్నియు
అయిదునులాగున గానందిచ్చితి. దానికిఁదుర్మముగఁ జంద్రునకు గళలన్నియునిచ్చి నీ
మీదెన్నియొకటిని దువ్రక్కుదుఁడని వినుచుంది నన్ను వెక్కిరించెను. మరల నేనుక

శ్చన పరిశ్రమల నన్నేకాద్యముల చేసికొని కామతను గాఢమునగా కానిన
 ద్వారా పొందుచున్నది. ముందుగా నేమి వివాహమునూర్చునను నిలుపుకొను
 మోదినామధువులయందు నానగోరమునుబాగున నేవాదాభ్యుమున నదృశ్యుండాయెను.
 కామత కామదర్శనము దుఃఖించుచు జూచుచున్నది, ముదియనిమిషము మిషము నెప్పుడో
 జన్మి నాదికనైర్దికంబు జూచునామ. అట్లుజేయు యోగమున కానినామము కల
 తును నన్ని విధించి యోగవిష్ణుండునర్చి నదికనునూర్చునదృశ్యమున నేమి జేసికొనిన
 దెల్లకనుక నదియెను. అట్లుగానై నైకముగనెంచి భూమియనాదికి మలిమాంధ్య
 ముగాని నేమి జేసికొను కామదర్శనమున నేనియను నిర్వృతయోగంబున నైక
 కర్మము.

అని మిలిగనలేనికర్మమున మించినకర్మనియుక్కుండకకకగా
 వీరగతునికానతికర్మనని సేయుచు నేను నిరకర్మరాని న
 మురమనివాద్యలలో మురుమనానినదుల ననుమిచ్చుగా, ముమెరా
 ద్ధరినిమిదియనానికని, రప్పనికెమయు నేమి జేసికొనా
 ముదేహించు ముదేహించు 10000 యక్షానాదిక నిర్వృత. పోయెను.
 (నమస్కారము.)

గిరిజాకల్యాణ నాటకము.

ద్వితీయాంకము - ప్రథమకంగము.

కై. లా. స. ము.

కామయదే - భక్త్యుతులము.

కామయదే:—ప్రాణకాళా! ఈనెర్పిధిని నింది మాటకమాట యుక్తిరంగిత్తులు
శంకునంతటి భూర్తకు నేఁగాను. మీరయి వయలేని నెలుఁద్దిక రంతున
మారు పుట్టింగిరి: కోయవచ్చెద.

సీ॥ కనువేడుటయ్యెను కన్నతల్లినిఁగాంచఁ

గనికకముఁచి నన్నునుపునాథ

లక్కఱఁగరిగిన యక్కడెల్లెండ్రను

గాంచివత్తును ప్రాణకాంతఁడనుము

చిన్నతనమునుండి మన్ననలంపిన

చెలులతో నిఁపించు తెలుఁగిమనము

కనుకొనుయ్యెగా మెడిబ్రాలునిడుకొని

పుట్టింటికిని నేనుబాంబువత్తు

సీ॥ పెద్దకాలమునకువచ్చెఁ చెద్దమాఁత.

రనుచునాతండ్రి ననుఁగనియావరించు

రెండుదినములు నెలువిమ్మ యుండివత్తు

నదిగిరినియెడఁకుదుగుఁ బరుచునాథ.

ప్రాణకాళా! కామ్ర నెలుఁద్దిక నేఁగియి రంతునమారుఁచి మరల
మీరక కావదిన నా ప్రోద్బయంకము, యానకొని వడియందెద.

భక్త్యుతులము:—మోహనాంజీ! వలసని విమలఁ బిడుకట్టుకొని నీ కంఠ తోకించిన
నీవునిచ్చి. దీనినూడి యనేకావధానము కలుగును నిక్కమిది.

మరి వలకా! యీ బలవంతమీలవిడుమా; వామాశిరో! యచ్చట
గలుగుక, ఏకునకారవంబు, వినునిక్కంద్రి, నీశుద్ధి . కే
వలనైరంబునునాపయి వైజి, క్రొవ్వారంగవీయజ్జము
నలువకజూచు, వనర్థమిందుగలుగుక, వానామదికగాంచుమా.

(వారిశివీ! అశ్వసములే పోయితివని నరహితు మానవశివీలును
నిక్కమిది. దానినంటి మనస్తాపముగలుగును. ఏవామదానపు కాత్మక వినుకమంబాలో
చింతక మాటలాదివపు. ఇత్రదే శ్రీమంతుడీశ్వరుడని వా కవ్యాతివద్దికది. ఏమటలు
వేదనలాల.

కామయధి:—నా! నా! (ఏకపాదం)

గీ! మోమువాచెదన్ది మోముజుబాడంగనాకు

బలగమెల్లవందలు గలసియుండు

వారిశివీజూచు భాగ్యంబులేదాయె

నాదువువ్రుచగుట వ్యర్థమవని.

అయ్యో! అకుభావతయి ఒకతనిఁ బట్టుటకంటెను దొర్లకగ్గ విషమ,
వేదానియిండుమి (ఏకపాదం)

అశ్వరుడు:—(వ్యక్త) ఈలోటి వామాట యిందుకద్రైశకు వలకగొనక యున్నా
యిత్తుకు లాలోరింతక, మీరవచ్చు నదియిశకు గదింతక, యిచ్చియో
నన్నుచెనవకుగొన వేసికొనుచున్నది. ఇట్టి మామామహిమగల వారాదు
వారు కావిననే యెట్టివిలకారి పురుషునివైన కరుణవలుడునని టిలవాచ్చు
లదని వాడించుచుండును. గొండలు మాటలలేకను గొండలు గ్రేగంటి
చూపులతోను గొండలు చిలానగవుతోను గొండలొక్కలతోను మరుపుల
వేలుచుండును. శ్రీ మాయ మునిట పురుషునిబ్బది విగడిన వేయవం
నెవలేను.

గీ! గొండలువాక్యమర్థ్యతినె గొండలు వింతగువాలుచూపులక

గొండలు ముద్దునవ్వులను, గొండలుగుల్కులఁ గొండలల్కులక

గొందలు పాపభావములఁ గొందలుధిక్కులఁ గొందలుప్రభా
బులఁ జేయవారు మగవారిని స్త్రీలబలంబుచిత్రమా

ఈ చాక్షయణి తనదేవుల నమ్మనకటయి నాచోద్యముఁ బోకా
య్యెను. ముద్రలైవఁగానమ్మ. ఇతడు పోయియున్న నెలుదిచ్చెను. (త్రకా) మోహ
నా! నాకురద్రుడు నీవైసొగడు. నీవీధిమార్గ పట్టపట్టివది మనదిరనియోగింబునకుఁ
గానఁబడునది నేఁ జరింపెద. పిమ్మిసమగానిమ్మ. నీవుపోయిరమ్మ.

చాక్షయణి:—చాక్ష! మనమందిరి నియోగము చిరకాలదుని తలవట్టి. కంఠ
దినములలో మరలెచ్చెను. (ననుస్మరింతును.)

త్యక్తుఁడు:—మందిరి.

(సమ్మోచము.)

ద్వితీయ కంఠము.

నక్షత్రము జ్ఞాపకము.

నక్షత్రము - బ్రహ్మ - శర - ఇంద్రుడు - బృహస్పతి - కశిపి,
విశ్వామిత్ర - చాక్షయణి.

(సభాసమందియు నుచితానవంబుఁ నూర్పుంపియింప నక్షత్రము తేరి)

నీ వారిజలో నన వారిజాసమలాక

భక్త్యుఁగంబి మీదర్శనమున

అమరేంద్రుని భాగముమున నామనం

భక్తియమోదంబునందెగ నుమ

యతినకులార మీయతికయదయఁగన.

చిరిపించినిమిమ్ముఁ బ్రీతిగాను

గురువరా! కృపకురీగురు భారమునునమ

సూక్ష్మమోపితి ముఖ్యులగుచు.

౧॥ సవనమివికష్టతమస్తైః, సలుతవలయః
 యజ్ఞములులేక బహుకాలమయ్యెగనుడి
 నాటివిధిక్యత యధ్వరమేటంగరినె
 నాకిలాదుని దుర్మితమురితయింప.

ఇహ సమకాలాత్ శ్రీరామాయణమున శ్రీమకరణమున వనసంబలు బహుకాలము
 నుండి నిలిచిపోయినది. అటులగుటకుఁ గారణంబు కొలుచుండను నంది దౌష్ట్యము
 పురాణాద్భుత వానికేఁగినిరి కావున యజ్ఞములుంటు నందుటకుఁ గారణంబయ్యెను.
 యిటులే నిలిచిపోయినదండల బ్రాహ్మణాగర్భము నిలిచిపోయి జగతిని వనిష్టముల
 కయి బుద్ధులెల్లను. ఇదియట్టి యును జగ్గెగవారోదించి బ్రాహ్మణునిచూచి యి
 నవసంబలునెలుచు సాహసించితి. ఇక్కార్యము నకుకూర్చు మిరెల్లరు నమస్కరించి నమి
 గాదను.

దశరథః—(లేచి) ఒక్కటెట్లు! నవబ్రహ్మలలో నగ్రగణ్యుఁడవు. మహా శత్రువులన్నుండవు.
 ఈశ్వరచేతనమహా మహాచైతన్య వంశావృత్తండవు! ననుభవించి మహాదయాఁజు
 నలుపుదాక్షిణ్యమునకుఁ గర్తవ్యమయినది తెలియంగొంది.

దశరథః—దశరథి! వాడెవఁడుగ? నగ్రగణ్యుఁడను నెకోబాహ్యుఁడీ సవనంబునఁ గర్త
 వమంబును.

దశరథః—ఎటు! ఎటు! ఈవిహరియ్యగల్గుచి బ్రహ్మవశువులం పుణించి బ్రహ్మయానము
 మన నకంఠంజేసి నిధిలాభ్యుదయంబుల కావ్యర్థముఁజేయు మానిష్యరూపుఁడను
 నిష్పాపమండును, క్రమగణ్యుఁడను నవ్వజేహార్తముండును, విశ్వాస్యకుండు
 ను, నిశ్చరకుండును, విశ్వేశ్వరుండును, నిశ్చయశ్రీశక్తుఁడనును నిశ్చరము
 నెవవఁడను నేయక యితరులను బాహ్యులఁజేయుట తన్నుఁజెల్లించిన తండ్రి
 తండ్రియొక సవనమునకి రుద్రీదాసుని తండ్రియనిగడిదియగును. ఈశ్వరరహి
 మైన యానందోదయానంబునకే. చక్కఁగవిచారింపుడు.

చంద్రా! త్రిభువనక ర్మమైదులఁగు దేవునిత్రయమునిధిగరించి
 శివ మునుగిటుగల్గును! త్రిమూర్తివనిముననందిరీపు దు

క్షణమగునంపదల్; మననిరంతరమట్టి భజనమయిండుమా
యథాప్రభులేనియాగ మొకయాగమే! బోగియై నమెచ్చు నే!

జవా! జాగితంబులని నిర్వృతింగతుండకు నిర్వృతుడయ్యాడంటి యట్లకర్తగ
శోకమృదు. నీకుకర్తమగును.

జమీందార్:—(కొరము) ఏమీ! జమీందార్ క్షయించుకొని బానిసాడైనాడని నెఱకే
గఁగొనియోగెనట? మత్తనూక బలియొనమయినాడ బంధువులందఱు నుజి
నూడియొక జాతవమానునందుగఁ జెందీ యెత్తుకొనియెను నుజుమామ
మైపోయిన నంగరి నీకుఁజెలియనిభావమిదా? చివర బాకుఁజెలియని బా
డియైన దొంగబలినిరికొనిపోయినా? నీకెఱుంగవా? కృత్రికాభోగాన భక్షయ
మిగలేకెల్ల నవాడరకఁజూచిన చంద్రునకు "నవయోగమున ప్రీతాంతుఁడను
ముని" నే బాపించిచ్చినది తెలిసినది వానిఁ జేపంటి నెఱుఁగ్కొంఁకుఁడేసి తలపై
జెక్కించుకొని నమస్కరించినది నీకుఁజెలియవా? నేనయి నిప్పుఁజూసఁబోర
నప్పుఁజూచియుఁ జూడనివానింటి నటించుచు చూటలాపింక విరమ్యరి
నవ్వకమానకండినది నీకుఁజెలియవా? భూతబిడ్డయినది నీకెఱుంగియు
మురల వానివామయిచ్చరింటి క్రూరాఁబలి వానిఁ గొనియాడువరే? నిశ్చే
మందును?

జమీందార్:—జవా! నిర్వృతింగినినపు శూరుడువంటి సర్వనంబుకే బడుచున్నావు.

సీ! కర్తయు భక్తయు హర్తయు శంకరుం

దనుచును గుడువవేయాగమములు

కళఁగనిర్వృత్త్యాపకర్తయు సర్వాత్మ

కర్తయు హరువంటిగానఁబడఁ

విశ్వాత్మకుండును విశ్వరక్షకుఁడును

విశ్వేశ్వరుండు మహేశ్వరుండు

హర్యజుల్ వాసుదేవాది సుపర్యులు

ననులైనవో! నిరసరించుహరుండు

DBA000003223TEL

సీ॥ కనక భక్త భక్త్యుక్తమంజులకంఠ

నీకృతుల ప్రతీతితంబుల్లెసేవు

కనియనివియును నజ్ఞానీకరణే, యాగ

మంతులంబు నేయ భరించు వెలుల!

చంద్ర! కాకాశంబుగనును నిశ్శబ్దంబుగలంబు నిష్కలమగును.

చంద్ర!—విను! విశేషంబు యుపదేశించుకొనుచు, నిల్లుకాకాశము మొలక
యందునవలెంకొక బుద్ధులు నిరసించు భుజగతులనే భూమిమలంబుగొని
యొనుకలు జూచుచుకొని, యొకపాత్రయొనలేక కనుదకపద్మముచేరెంబూని
గంధపుబూతు గతిలేక స్వభావములోని బూసిత మైపుతంగం బూసకొని
తలపై నెల్లకామ విరుమోయుచు పికావగణములంబూని నాయంసమయ
మున బాండ్ల మోతుచు వరికాశ్రీలను కలెచుచు, మాయబుజరెండుచు,
సర్వభక్తులై నిరసించు కృతయుగమునాటి, ముసలియొప్పునెక్కిని నెంచ
రించుచు నుండుకొని మై నడుమునోటనుండుకొని శీతయాశ్రయమృత కలంబు
తురి నిజచర్మచానుని నెట్లొచ్చునై నేకాత్మముడైన లక్ష్మణుని భయములేక
బుర్రానుహితాత్మలందఱుల గుమికూడియందఱు వారినికాదని నిశ్చయించి
గదా? నీకృత్యముచేయు.

చంద్ర! కుదువగుకూడులేదు; ఫలికొండచిదాకము; వంతుచర్మమే
యుమృత్యుని వాసమోయొలికియుల్ల; మొయంగ్రము; మేనిపూతయో
వడగొనుబూది; పెగడదలొవలెకరటంకర నేగులక్కటా
బడుదు; పికావ నేత యనిశంబుననప్యకగుండు; వానినే
నొడయుని గామెనర్తు నెలు! లోననుహించునిం చెప్పలేయంగళ.

చంద్ర! కాకాశంబుగనును చెప్పలేనిమాటకాదను, నిశిశంబు నాకువలదు. మిమ్ము
లోయకాని హిశంబులెవరకే నేనినిర్దువిచ్చి మోసపోరిని. ఇతరు బానిశ్రద్ధుకొనవల
సమోజుకలదు.

చంద్ర!—విను! చంద్ర! ఇంతటియెట్లునైతి? కూతునిచ్చి కాకాశంబుకా? నీకృ

శిరిస దూషణలోని సంకర్షణకు యోధుడు నొక్కచియ్యిను నిక్కమని
వదిలయా? కట్టెలకొరమున దూషణక రాళ్ళమదనవిదనను నొక్కట
యినను దూషణవాడు నికమెందుకరానా? నిద్రలకును తొక్కినెందుక
రా నీసయ్యుడయ్యె? దవలెడినకొక్కకొనిరితె నీకాదా? నీకు? ధూళి
నట్లుని బూడిచినవాడు నువవిద్వంసులకాదా?

అ ను బంధము 10.

పక్షుడు:—దధిదీ! ఈ యానాదీక శేకాదశమద్రులున్నవాడునా? వారివైక
బూరించవలసిది యొక్కరివాడనని బూడిచెను.

దధిదీ:—దక్షా! శేకాదశమద్రులకు నవ్వాదుడవ సమాన్యంబైయును. శివుని గూర్చి
యశేకశవత్సరంబులు తతదోననించి నారూపర్థరూపంబు లెరుగినారు.
అంతమాత్రముతోనే ఏమి పశువని? బ్రలిక్తు క్రితువుల బూరినదోన శక్తు
లెరుగుదును?

పక్షుడు:—దధిదీ! నీమూలబలంబును.

॥ కాదునీదుగంగల్లు నాకాలహీనుఁ
గృత్రివానుని చికిరంబునెరువని
బూరిమైపురాతనక బూరుతేనీసేనా
పిచ్చివాడనెపూరించు? తెచ్చులేల!

చాటు చాటు నీమూలలు దడలాల.

దధిదీ:—దక్షా! నీ దూషణకల్పములలోగల సంకర్షణయ నీవు తెలిసివాడని నే నంది
యుంటిని. నీవు వాడు: శరణుమిక్రదత్తుకాన నీవునందనకను నీకును
దేశింది నిన్నుజెక్కఁద్రొవని వాయుని. కామూలలు చెవులతోఁబినిమ్ము
ఈశ్వరుని పక్షువకుని దూషించెదకును. నీకులం దూషణకల్పమునకు
కారణంబారెడు. అతని కైర్తిదంబుగఁబలుకకు.

పక్షుడు:—దధిదీ! నీవుకాఁ శరణుమిక్రదత్తుకాన శేకాదశమద్రులలో నీవని
నానినొక్కనివచ్చి మిగతవానినిబూరించెద.

కం॥ అతిహితమతినుండెడు, యతి

సతులగుఁ బ్రజమతులుగఁజేసింధివిధ, దు

హృత్పరికిని మారుననుమరులెటు

సతులిడిరా! దీని నెటులనమ్మగవచ్చుగా.

జగ్గిరి:—దయా! ఇదివరకు నన్నవేది నక్కాలమున మోసినవేదధారియు మునుపప్పు
మొదలది తెచ్చివేసి నారమున్నవాడు. ఆ వక్కోలికొని విచారించి
బ్రక్కరిచెటుంగుము.

జగ్గిరి:—వేసునప్పుని కమయకులో వారిది వీని నమగనెల? ఒకవేళ నిరంజన
నకు వామనకృష్ణులు నింకొందరుగా? అట్టిబండ్లుని నుండ్యుని కేయవేల
నలకు. ఆ గజదర్శనమనిమాటలేల?

జగ్గిరి:—దయా! గజదర్శనమడవి దూమణగలబలుకము. భక్తియుక్తి వాధ్య
నందు నేడువాని కన్ని మోసనబగు.

కం॥ త్రిజగమును నేరంచుండిన

గజదర్శనమిచ్చిచిచ్చి కల్యాణదుఃఖ

వృత్తనపరిహారుహదునిక

గజదర్శనంబునుగటన్న గజమమడంగుక.

జగ్గిరి:—దయా! విచారయకృతపరాక్రమములు వలయునొకటి త్రిజగలంబున
దగు గజదర్శనమిచ్చి, లగంబునకు వానిదర్శనలేయకృతియొనరిండుపోయెను నంది
యంబున నా పాపికోలు తనకలువగధరించెను. జగత్పాలనై యొనరించిన జగదీశ్వ
రుని కృత్యంబెటునిండ్లుంబగు?

జగ్గిరి:—దగ్గిరి! జగత్పాలనై గజమరునింబెననిన నెటులైననమ్ముదును. కర్మ
నికైతై దుర్గంధయు కైతైనవాని చర్మమును రోతయనకధరించిన మోయర్థం
లెంత దూషించినను చక్కనయది నేడలంచెన. కావున వాగమకర్మయది, నా
నిగదగ్గిరి నామంబు వామెదుటనుమనకు.

పథివి:—నన్ను! పర్యవృత్తిని కనుకకర్తవ్యముచేయును కానుకనకుచేయును మానసిక
 'నేల' పరమేశ్వరులను కానినభరించును నేనును నీవును పరమేశ్వరులను
 యునెంచుదునుమనదెను. శిరసాగ్రమధన గాలమునెట్టి జగత్కర్తవ్యముమొన
 రించుచునును మాన్యు. మూలములచేతకొలుచుచు పర్యవృత్తిని. కాని ధర్మ
 చి ఇందులకైకొను. పాపియగు గర్వముచేయుటయై పర్యవృత్తిని గర్వించు
 గలవాడెను.

జయభద్ర:—పథివి! నీవామూలము పరమేశ్వరములగు నున్నవిగాని సభాసమలగు
 సర్వతమములై. ఇందులు గాల్యమున్న పరమేశ్వరీని పాటించుకమ్రొంగెనట.
 ఇదియెవ్వరినెరుగి కర్తవ్యము. పాములు బట్టువాడునైతము పరమేశ్వరి కారిన
 చూచును. అగ్నినిని ముప్పిసకాకి విషముఁగ్రహించు మర్దనముకలదు. అర్థ
 కపాలాగ్రము నానుంబునుచువచ్చు.

పథివి:—నన్ను! ఈవృత్తిని మానించును నీవామ ప్రబుధులును నేనవలంబు.

శ్లో॥ పంచమిరహంబు దిగ్గతునుబరిధివల్లె
 పంచమిరహంబు హెచ్చేమియంచుధార
 గర్వవృత్తియైతనది కనుచుమాదుడు
 పంచమిరహంబుద్రుంచి కపాలియైవృత్తి.

జయభద్ర:—హా! హా! పథివి! ఎంతటి యనుమానమును నా వాడుచు? తనసమాన
 మెరుగు నుండఁగూడవను కనుకకర్తవ్యముకాదు. పంచమిరహంబు నీ హింస?
 హింసయై దెచ్చుకొని నేనొకమఁజాల.

పథివి:—పరమేశ్వర! పరమేశ్వరుని పరమేశ్వరుని నిఖిలాంతర్యామిని, కేవలేశ్వరి, సర్వ
 శక్తికర్తవ్యకారణుని, వరంజ్యుని, క్షిరలేఖినిని నీవరకు నలుచుకాకి ప్రా
 యశ్చిత్తానర్థ పాపంబొదవును. (నివాళిగాలే దపరితపిస్తా) యనినటుల నీకు
 వివాళికాలంబు నంధించినది. మూలములతోగానిదియ వానిని గీడుచూ
 డును. కాలిన నేలచు మందలం. అవలలు నైది కానియెవవును పథివి
 హింసలనైన రివేయని నీవుకర్తవ్యమైవచ్చు. కానినన్ను నేనొకమఁజాల.

(నిష్క్రమము.)

దక్షుడు కుమారుడు (పర్వ) శనివదతిను (ప్రకాశముగ) సదానమలూరాలి ఈ దశీచి యీ
శ్వర భక్త పాతీక్షు మర్వాశ్వకాలంబు లెన్నుతలరింబె ఎందఱనిమాడించె. ఇట్టి
వాని మాటలకు వెంట నేరబట్టివచ్చి పలుకునా? ఎన్నటికిని వదలను. (పు
రాన్వరికాంతి) మాటలలోని గాలనామము. ఇది సవనకార్యంబుం ద్రాపం
కంతము.

బృహత్పతి:—కొనియు. పంకల్పమునకుఁ ద్రావంకేరికము.

దక్షుని:—అరాధ్యులవారు వెంగల్వమలలోపైవకు ఈంశములోనివను. నామంబు
రావలెల కాగమాకతం గట్టియుండునె.

బృహత్పతి:—మందెంచే! అటువారింబు.

(వామాయజీ ప్రవేశము.)

రామాయజీ:—(స్వోతము) ఏమిది! నాత్రాణవతి పరమేశ్వరునివివవాత్మక లన్ని
యాదు నిర్మలము.

శ్రీ: కన్నతల్లియునమ్ముం గన్న త్రుమాదక

మన్ననసేయించుమరేచె

అక్కచెల్లెద్రోస నొక్కమాటాడక

కల్పకమందు, కలంబదేమొ

బలగమెల్లనుజేరి కలయుపల్కులుపల్కి-

యావరింపక మానమలునువాని

చిన్నతనమునుండి చెలిమివానిన

చెలులేరునను:జేరి పలుకఁద్రెలి.

శ్రీ: కన్నతల్లినునను: గాంచెనులంగప్పి

కొనకనారెట్టి మానముంగనె నదేమొ

పుట్టవలచినచందాన: బుడఁడుదనిన

వాత్మకలన్నియునిట: జానకమ్మయెట్టి.

అంబకాపిమ్మ - దీనికొకరణంబు వారందరినీ బ్రహ్మిందీ నెలంబెరింగె.
(ప్రభాకరముగ వత్సవిజాచారి) తండ్రి వాయువులను వత్సయెను చిరిపించి నవ్వా
నంబుల నెండుప్పుడు, తేనీ తేనూడనను జిమ్మపిరిపించని కారణంచేయి! నీవు చిరిపించ
జిమ్మను, నవాచారికవై చేపై వత్సపవుడు నన్నీరిని నవాచరియవనుచా? నన్ను నన్నకర్మ
క్రియను నన్ను గాంచి యెవ్వరూబయ్యాడదే? ఇట్లెంతవేలు నన్ను గాంచినచోడనె
యనవచ్చునవచ్చునని ననినవానింబలె దూరమగుచున్నచా? కాదనించేయి! బండ్లు
మనముగా? నేనొకరిండుననేక చేసి? వారెల నన్ను బుక్కించెద? చిన్న నాటినుండి
మహావాదల తలచిందెంచిన కలలెలమ్మ నమీలించదు? ఇది నీయ్యాదునినే
నిలంచె.

నవాచారి - (చాచి యుడిగూచి కోడమని)

ఉరి జేచి-తిపలనీవెటా లవత్తెమురమ్మని నీకునేకు వా
నొచ్చితి! లేఖాచారి! యశోరచరిత్రునిచారవైన నీ
విచ్చితి, వా, నమంచనమే! భీష్మకథామినులుచుచోటిక
తేచ్చిరెదొమ్మ నిచ్చినను తేడగునీకు నిజమ్మపెట్టెచూ.

భామి - నీవవలొకరియైనను భర్తవకార్యమొ జ్ఞాతనోక సంభవించు ననా
చార విచ్చిననంబు నను భావించినాని. నీవు ప్రతిభామినియెవరైనచానవు నాని
గాని? త్వదంతాల ను కడగినచానవునావు. చెప్పెనువెల్లి నుద్రభామిని నాంజన
నామ వాధిగతనినీమము. వెళ్లెను.

నవాచారి - (పక్కంబులకొని, తన శరణు దూషించునను?) యద్రభామిని నా
ననమామి. వాడనియెంచితివే? వానికూ ధర్మము లగలమునెదియను
నిలచెలిమిచా?

నీ ప్రవచనమువచ్చియుండునని బ్రాహ్మణ
యెల్లయందుగ నుత్తేటి, వల్లకాడ
యగునుభవో సర్వ మమ్మచాయభవ్యదోకెదె
స్థి నాని నునిల్పునచోట తేమముగను.

తండ్రి! సులభమవలయును ప్రతిభామయిన మానవత్వము నన్నిష్ఠింపిలయినచో
 నను నీశ్వరునిదొక్కరుడతల స్థితమున నిలుచుకాకంబునం బాదురులంతాస్థంబుల చెరి
 యునొకానొకానుడని కిదివిషయప్రతాప నీవునట్టి యిద్దానంబునందుకి యెవరిని నీశ్వరుని
 దూషించినవా?

అ ను బ ం థ ము. 11.

కష్టమేమి:—[నర్తకి] దేవా యాదువామామూని నలుమలు; [ప్రకాశము] క్రొత్త
 బన్నులట్టి నేరని కన్ను తెలుచిరి? క్రతయమునాటి మాట నీకెటుకెడును?
 నీతిమతుంటియో? చాలు చాలు ఆ భస్మాంగుని కొనియాడకుము. నే ననం
 బాల నెరింగినవారల.

కామయని:—ఇవకా! నన్ను నీవెంత దూషించినను దూషించుము. ఆ కుట్రాదులని
 లోకకర్తను నీశ్వరుని, నాప్రాణనాథుని, నొకచిల్లెత్తుమాటయైన నాదను.
 నే నివనోదను. నహింసనోదను. నాచరిని భస్మాంగుడని దూషించితి?
 అటుదూషించవలనా? నా మగడు భస్మాంగుడని కామయనిగో, నీవు
 ను నేమను, నిరటంగరిన నభాషించును నేయేలు భూరిలోకిపోయిన యీ
 ప్రపంచమును, నగపసియందెనా?

సీ! శ్రుత్యంశమయమునందునఁ బ్రాణకోటి

నీటెగలయుచు; బోనీకనీటుగాను

వానిచ్చెల్లను బూరిగ మేనంబూనె

మరలిస్సెచ్చెది నదలుచుమనఁగఁజేసె.

అట్టిమహిళాద్వంద్వం గ్రుణ్ణాత్వాని, వాచిత్కాగ్రామం తేమక, నీహావరించ
 నెవనంబు నెవలంబునా? నీకు ముద్ధిఁ బెప్పవారింజలుండినను నీభయమున నీకుదాటుదం
 కలఁబున్నవారు. శంకెనీచరాళిన నీమేమనునుగోరి నీవెంతగలలుచున్నావా.
 చిన్నది ముద్ధిఁజుత్తనకాదు నేయనెడి యధిమానంబనలము. నీవమెనుంగుము.

నమఁడు:—(కొవమునలలి.)

మా చెడుగా! పింఛురుగట్ట చీ పెదలుమానేయలనకామెనుగో

వెదంగుంబులు బుచ్చిలెనె నినునేవేధించివండ్రియె

బడుగా బూడిదెఘ్రాతఁగాఁగలుగు నీధర్మస్వస్థాశ్రమమా
పదిపాఞ్చాయుటనైన రివిచటనిల్వకోబోలదిట్టందిగఁగ.

శ్రీ: దుష్టా! నిష్టమాలి పిలువబడితి నాద్యక్షులఁచ్చితిఁ? కామ్యు వెదలి
పొవట్టి.

కామ్యుఁడఁ:—దయా! పరపాపాపాదభావ్యమృతం. అద్యక్షుడు పాడించువానికే
కాశంబు నమించుననుడును. నిరంతరమును నిర్వికల్పమున ను నిర్మలమును
నెఱాగ్రియమును, స్వచ్ఛత్యయ నర్హద్యాగ్రియమును నవ్వలించును (కా
మ్యుఁడ) దేవోత్తముండునగు మహామహుని మాహేశ్వరుని మోహిస్తా బానునుని
రీనిగఁడఁది ధవలముత్తంద ముక్తఁగాఁడు నభ్యర్థిమాసింది దోషమేల కట్టి
కొయ్యెఁపు? నీయట్టి పాపినుకనై కామ్యుఁడఁయిను నామంబున నే ముదఁ
జాల. కామ్యుని నీచఁగల్పించబడితి నాపాపికిఁనును నెఱుఁచే గాల్పిచేసెద...
.....ధర్మవచనంబు నిక్కరిందిన భార్యుని నీకుని నవమానంబు తప్పదను
దడి నేఁపాద్యక్షుఁడఁది.

శ్రీ: వీధపాలికయముల విజ్ఞప్తిగఁజువఱు,

పుత్రినైభవనేను బుట్టినేలే

పుట్టితిఁబోయేల పుట్టునఁద్రుచి,

నరఁగొక లోకేమనఁగన్దతి?

నల్లినైతిఁబో ప్రాణవతిమాటజనదాటి,

తట్టికఁద్రులఁగాఁడఁ దొలఁదనేల

తలుచిఁదప్పఁటే తలిదండ్రులీరితి,

తనుజనునమతిఁ గనిరదేల?

శ్రీ: నాకునాజ్ఞఁగాటి నడిచినకతమున

నసుముఁజాట్టుకొని యె నవనిసాకు

ధోవినిధర్మమాటఁ బూరింపొట్టని

నాతిబ్రతుకువట్టి బోలెడబ్రతుకు.

కావున బాహులుగనై నే మనఁబోడు.

తి|| భూరినిరామయాత్త కునిఁ బూజ్యుని నిర్వృని నిర్గుణుఁ ధయా
పూరితచిత్తునిఁ, భుజగభూషణునిఁ, భుజవైరి రత్ననుక
వారకనామధిఁగనినిఁ, వహ్నినిఁజొచ్చెద, భావిజన్మమఁ
దారయ్యసిశ్వకుం బెరితియైననుఁ బ్రాయశఛింతునమ్మచుకొ.

(అంశము పోహకారముగదామింక బాహులుగనై నఁ నాన్పి దిఁ బడును.)

వ్యాకృతిః—కదా! సవరమునకు నాదియైందే యంతరాయము లనగలవామెను.
కుభకాలముమీఁకను. నేటికికార్యము నిరీడి లేవుమరలఁ బ్రాణింభింకము.

కథండుః—అచార్యులవామా! అటులనేకానెడు. ఎటులనై వ నీ కరికర్మయోగము
నిరంతరాయముగ నెలువవలెను. ఇప్పుడు నిలుచుదము.

[కర్మము]

తృతీయః పఠః ము.

శ్లో లా స ము.

ఈశ్వరుఁడు - నంది - నారదుఁడు - వీరభద్రుఁడు.

(ఈశ్వరుఁడు, మానమునకు నీకమానై నూర్చుడియెందును. నందికలు పార
మునదిలించి కయిగడ్డల నిలిచియుండును.)

(నారదుని ప్రవేశము.)

నారద.—విరికులగిహ, శ్రీరజనరహ, యదిబలదహ, శంకరా,
సురసురనేతా, సరజనదాతా, యదికులత్రాతా, శంకరా,
రతివతియావా, కృతహరితోపా, సరతకలాపా, శంకరా,
సరవరిపాలా, సురసుగీలా, హితవరిపాలా, శంకరా,

(సాక్షింకమందనములు నెరిసి.)

శంభోమహాదేవ, శంభోమహాదేవ, శంభోమహాదేవ, గంగాధర
మృత్యుంజయాపాహి, మృత్యుంజయాపాహి, మృత్యుంజయాపాహి,
మృత్యుంజయా
అకాశేశామరాదీశ పరశ్వతిలోకేశ్వరాపాహి, మృత్యుంజయా
ఊహాపథాదీశ, మాహానంఘ్ర, మోహంతకాపాహి, మృత్యుంజయా
గంధర్వవర్తాంగ, సత్తాంగసంసార, సింధుస్థవాపాహి మృత్యుంజయా.
(శంకరాచార్యుల వారిది.)

(తన ప్రణామంచాచరించును.)

ఈశ్వరుడు:-శం|| నారద, జ్ఞానవిశారద,
కారణమచియే మొసేపు కైలాసంబు
జేరితిని, నీదురాకకు
ధూరికలంబుండునొకటి, పూర్తిగఁ జెప్తుమా.

నారదా! నీ రాక కర్మయో యుగవిశేషంబున్నది. అదియేమి?

నారద:- మృత్యుంజయా! ఇగత్యాలన జక్కుచున్నా. కాంతాలందఱు మహాదేవులవఱు.
కృపానకుద్రుండఱు. దీనవక్త్రులందఱు. లక్ష్మణేరపు విశ్వవ్యాపకులఱు. విశ్వాక్షు
కుండఱు. ఇట్టి నీవెఱుంగుకొన్న ప్రపంచంబునకుండు నా నటనకై మమ్మందఱు
గెదవు?

ఈశ్వరుడు:- నారదా! అటుకాదు. నేను చాక్షుయచి నియోగంబున నాలోచనా
ధీనమానసుడనై యుంటిని. కావున నేనెత్తియు నెఱుంగవలెని, నారదా! నీ
విప్రదేవతమందిరచ్చరిని.

నారద:- దేవా! దక్షిణ యోగకాలమిది.

ఈశ్వరుడు:- యోగము సాంగోపాంగముగ జరిగినదియూ?

నారద:- అదిగే మండుపాదముగ వినది.

ఈశ్వరుడు:- కారణమేమి?

వారము... తమకు బ్రతుకు పథివియోచన.

ఈశ్వర:- అయిననుటకు గారణమేమి?

వారము:- దేవా! మీ మామ తనకు ఈ శిశ్వరయోగమునేయే ముక్త్యుప్రదయ్యెను.
పథివి యాపించెను. తనకును మిక్కుచేకదిధముల దూర్షించెను. ఆ మామ
దానములక పథివి లేచిపోయెను.

ఈశ్వర:- రిజవడేమి జరిగెను?

వారము:- వివరణవివరాల్ల యుగోరకముగవచ్చును.

ఈశ్వర:- వారదా! ఎటులయిననుండే. యెట్టియుదాహరణలు.

వారము:- దేవా! పథివి యామకనుదూరము ననంతక దివి వెళ్ళిపోయినదనక వాడు
యదీ మహాదేవి ప్రవేశించెను.

ఈశ్వర:- నిర్వివేచన.

వారము:- అలాగే మాకు నచటనవరకు గోరంబులేదు. కన్నతల్లి కన్నుల్లిమాడలేదు.
అక్కచెల్లె. కౌక్కిపాటయిన వాడ! దూరమరిగిరి. పిదప యుద్ధిలాటి
ప్రవేశించెను. కన్నతల్లికి దక్షిణము మిక్కుచేయించెను. వాడయినచే నెరి
పక్షువాడైపోయెను. దక్షిణము తుల మిక్కుచేకదిధముల దూర్షించుసాగెను.
అమామలాకు వాడయినచే నమాధానములు పడినవి. దక్షిణదక్షిణ
యెచ్చావక దూరములకు ప్రవేశించి వాడయినచే యానందముగ
లాట

ఈశ్వర:- ఏమనెను?

వారము:- మహేశ్వరా! అమాటలేదు నోటనుమవలెను.

ఈశ్వర:- వారదా! అదియేమి తెలుపును నైకమే తెలుపును.

వారము:- ధూలేక! ఏమనితెలుపుదును.

ఈ ఏమనితెల్పెనొను జగదీశ్వర యచ్చటివార్త ఘోరమా
తామస్పృత్రినాఖలు:దువకుడు, హేయముగానుమిక్కు . నే

మేమియొనందసేయవది యీశ్వరప్రేమక వసప్రసాదై
భూమినినుండజూచిన భోమసంగోచ్చిను చిచ్చులోపలకా.

కుక్కడు—అయ్యో! అయ్యో! వాడెంతో చిచ్చులోపలకా! అయ్యో! నేనోపంపి
యింకెయ్యిదిచిచ్చులో పడవయ్యను అయ్యో! అయ్యో! రెండురేణులు యొక
నొడలో పోయిపోయినది. ఇంకా చిచ్చులోపలకా! గుండెలలో ఉండే
వెన్నాపిచ్చిని నేనెంతోపెక్కు వంటి చిచ్చులోపలకా! ఇంకెంతా ఇంకెంత
చిచ్చులోపలకా! ఇంకెంతోపెక్కు నే నేమను (వాడునిగా)
అయ్యో! చిచ్చులోపలకా.

(వాడునిగా నున్నాడను)

నంది—వేయి! చిచ్చులోపలకా! అయ్యో! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!

నంది—చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! నే చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!
(చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!)

చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!

అశ్వ—మీ! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!
చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!
చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!
చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!

చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!
చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!
చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!
చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!

చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!

కుక్కడు—అయ్యో! అయ్యో! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!
చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా! చిచ్చులోపలకా!

అంకం :— రెండవ అంకం :— మూడవ అంకం.

అక్షరములు—అక్షరములు (అక్షరములు అక్షరములు)

ಅವರ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿದೆ.

$$\left(\frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{1}{2}x^2} \right)_{x=0}^{x=\infty} = \frac{1}{\sqrt{2\pi}}$$
$$\sum_{j=1}^n \frac{1}{j} \leq 1 + \ln n$$
 $\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$ [illegible]

మీరభూ... ఇం॥ సర్వత్యమున నెరింగునది, భూమి... ముగియినది

వి కాకరం శివభూమి మునుము, నీత్యమునా నీగుడు, నా

మొదటి పాఠశాలకు వెళ్ళినప్పుడు, మొదటి తరగతిలోనే మే

సీతమ్మ వాకిలి వందన, పాపములు తీరే మహామంత్రము.

(అనుచు గంగురెక్కరి నేయెను.)

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ఉత్తర భాగము:—అచ్యుతాచార్యులు: ముద్రాక్షరములలో కావ్యములునున్నవి. (సీ. పు. పు. ౧-౨)

విద్య—అట్లే చూడవలసిందే! శిష్యునిది విద్య విద్యమే! అట్లేనా?

601 \bar{y}_1 కనుగొనబడినది \bar{y}_2 కంటే ఎక్కువ

పక్షిని, జిరాఫా, టిగర్, గజుల బొమ్మలు

శక్తివ్యవస్థాపకతీర్మానము

దత్తాత్రేయసిరిసిరి నామమంత్రం చ్చ. ౩.

దేవుడు:—(బ్రహ్మవిలాసి) అచార్యులారా! ఆ కామమధ్య ముక్తువిడచి

విట్టిమహర్షి అనుబంధ విశాచములఁ బుష్పహర్ష వాఁడనిఁ బట్టిరానిది లక్ష్యమే

ఒక మీరు కార్యము నలుభ్రమి.

అనుబంధము:—(ప్రశ్న) ఈవిధము నీర్యామి. అదిక్కు పోవకలయు. నామనానానానా

10. (1991) మంజుషీ. ఆశ్చర్యమశ్చయః 3.

పిరభ:-[అధనముగఁజూచి యా చతురశాత్రను చూడఁచి బృహస్పతినిఁ జూచి
యూహించును.]

బృహ:-దత్త! ఈ యాత్ర మానేకత్తెనతోడనే సంకల్పమునకుఁ జక్కఁజూచి, నేను
వెడలనలసివచ్చెను. వాడెడ నొప్పివచ్చెను నేనుండుఁజాల. వెడలెను.

పిరభ:-ఒరీబృహస్పతి! ఇది బృహకరణముకాదు! వ్యాకేన్ద్రుడు! నిలువునుచట. (దక్షు
ఁడనాచి)ఒరీదత్త!క్షమిత్తునవిద్యకలంబు వాడుననువర్తియెనా? యుద్ధించువా?

పిరభ:-సిరీ! విశాచమా!

ఉ॥ తామసవృత్తిఁబూని భువిఁదారుచు భూతగణాధిపత్యము॥
నేమముగానుసల్యునవిసేయునీ నీకు స్త్రవానవానునీ॥
నేమముగాఢచితుఁడెటునిగ్గతి! శ్రీశనిరెంచులు. దఁగొ
యేమిచిచారమిద్ది, ఎది నేగుమవచ్చినదారిఁజెల్లుచు॥

అనుచుమాటరిపి విశాచాధీశుఁడై బృహవాధీశాలంబు నలుపుచు నిత్యదరిద్రుఁ
డగు భిక్షునిమాట యిట్టిశుభకన్యాయుటదత్తము. ఇచటనిత్య నిలుచును. తర్చినదారిఁబట్ట
కొనిపోయెను. నీయాలలు వాసంఘఁజెల్లెత్తు.

పిరభ:-ఒరీ! పొగుడుపోతా! నిర్వలగడి మంటలదకు. మోహ్యుని. (అది కరించిను
లేళ్ళులఁజూచి) వారి కరిందనులేకులాచా! ఈ గర్వాంశుఁడు చతుఁడాదు
ప్రల్లభంబులు మీరునియును నహంచి కరిచివారుగదా! మోక! నమ్మము లేనా?

పిరభ:-(కరించి నులేళ్ళులఁజూచి) భాతా! ఇంద్రుడా! మనశేల యావ్యాయనిర్దులము.
హిందీ పోదము. ఎవరెటుపోదయిపోయిన మామవర్షునకేమి?

పిరభ:-(వానిశెల్లకరించిగవట్టి) ఒరీ! దత్త! ఈశ్వరాంశంబున కాచింకంబు నిగునకెచ్చ
దనా? ఈశ్వరుని ధిక్కరించెదవా?

పిరభ:-ఒరీమద్యాంధా! నేనీయను. ఆ నీయనిపేరు నే నున్నరించను.

పిరభ:-(రూక్షక్షణములఁగనుచు) ఒరీగర్వాంధా! ఈశ్వరుభ్యంసఁదొన్న నీకు నక్షత్రంబు
గత్తరించెద. (అనుచుఁ సంసనస్తువులిట్లు జెల్లెచెనుగఁ బూజించి దక్షుని
నువ్వుమధ్యంబ నేలఁ గెడపును.

(అధనకపదును.)

(సమ్మ)మము.

గిరిజాకల్యాణ నాటకము.

ప్రతియోగము - ప్రథమరంగము.

అ రణ్యము.

ఇంద్ర - అగ్ని - యమ - వైశ్ణవి - వసుద - వాయు - అశ్వ - బృహస్పతి.

అ ను బంధము 12.

ఇంద్రుడు:—విశ్వాంశులారా! మనయాచార్యులవారు విధాతవర్తి. బోయివచ్చిన
మరియైనయినది చూరింతే. ఆ క్రూర తారకాసురాదులెవరైనా నవల
సగవనుచుండుదు. మనకార్యాలారన కాదుదీపిరేసి మమం బ్రహ్మనిషేయి
కార్యకాచార్యుల కేయదురు. వారివృద్ధము బలమాయెను. దానైత్ర
లవ్యుని యుద్ధిదనములీ యరణ్యవాసము నేయనోదయము. కావున మీరు
నలుదిక్కులు గావలియింది కావలెనయినను వచ్చినచో నాకు తెలుపుడి.

(విశ్వాంశులెల్ల చెల్లదిక్కులు గావలియింతురు.)

అచార్యులవారు! విధాతవర్తి బోయియింటికిదా? ఏమిటో గను.

బృహస్పతి:—అనురేక! ఆ క్రూర రాక్షసరుల వాతనము, తనవలన గావలియింతు
రమాధిపతివల్లను గావలియింతు శివరేణులొకటికప్పు విగతవారిమంది
యాక్షాంశులను దుస్సాధ్యులనియింతు బలికెను.

ఇంద్రు:—అటులైన మనకేయరణ్యవాదనే గలియించును.

బృహ:—అటుకాసుల నొకయి ప్రియము ధాతెనునను దారిగజూరినాడు.

ఇంద్రు:—అచార్యులవారు! అదియేమి?

బృహ:—ఈశ్వరుని లేనందుకొరకు వేయవలెను.

ఇంద్రు:—అదియెటు నెనుకూతును. వినియింతేకములన వావాయది చిరువు
చ్చెను. మహేశ్వరుడు మనవైదిగిరికలోలు భారతవంశాదులు గా
వలెనయింతు.

బ్రాహ్మణ:—అ బ్రాహ్మణుని వస్తువరాజమౌళిని పాపవర్జితముగాను తెలుగుచున్నట్లు
ఎఱుఁగిన పాపినుడిలి! సన్మత్యాదురాగముగల్గించి వివాహాంతర్యక్షిణి
ననురాశి కరుణకు నమోదుని శ్రియమనఁ.

బ్రాహ్మణుడు:—అదియెట్లుననుకొనును. కృత్యములను పుష్కరి యీశ్వరుడు మోమ
తీర్చునను మునుగాక్షాదనదా!

బ్రాహ్మణి:—అటుకాదు. అది నునవఁ నననపనికాదు. అతిరియెనుగని యరుఁడై
కొనఁబయింపి, యతివల కానినేకరుఁడేయు నతనుడు భూలేఖని అపఱి
పాపవర్జిత బాప్తరిచ్చి పరిణయింపనకుమన మనము పవిత్రరాజుని కేరి
పికిననగును.

బ్రాహ్మణ:—నాదిమఁ డాత్మగఁ మదనుగల్గితే కిరికిరి యీ కేవలాకార్యమున
నామోపియ. మనమిప్పు నిర్మి యచటకట కానియొనము. పోవువము.

[సప్తమము.]

ద్వి తీ మ ర ం గ ము.

అ ర్చ న ము.

బ్రాహ్మణుడు - మన్మథుడు.

అ ను బ ం ధ ము ౩౩.

బ్రాహ్మణుడు:—శక్తిని! కానరామరామరామ మేమిగిరిన పీఠం, సదస్తకరియ
నీకు నెఱిగించితిగిరా? అయ్యా! కీరిపుఁకు గారియల ననునది నాక
మయ్యెను. పాపికిరిని మరాదుల మనముకొని నల్లంబితములయ్యెను. కాని
నెఱి

శంఘ పారియొల్లెడు సిరిగూడగ
సరసికగర్భుడు, వాణిసరసకుజనంద
రమణికచిగూడనేను
పర; యామె, నల్లంబితములునునములుజూగగ.

మృత్యువా! రారా కాసుమం దెవడవచ్చి వైండునోయి, వానశృంగు, శవము మీ
 గది స్నానశాల, మృత్యువములెల్ల వచ్చునోకములెల్లము. ఎన్నిదిమిమిలుబంద
 వనదు. ప్రకృతి వురుషవం మోగంబులేమి స్వప్తిరేడి పోకనగదా?

మృత్యువండు:—అదులేశా! స్వప్తికార్యము విడిచిపోవు. మరూ పీడము.

తండుమం:—దెచ్చి.

శ్రీ: అలెచు కావచ్చున నతనుకేరీరిధాన
 సుని:శ్రీ: గానె నన్యుతమటచు?
 యునియలిరినున్న యతుశ్లెష్మతవీడి
 తలెనె మూపిసి కలియనలె?
 కలిహితిద్రవ్యున కలిహితి యుచోయ్య
 హిరన్య నిహానికాచ కలియనాది
 హుతంహు:దప్పతి నతలతోకతేలి
 మలియగోరుచుగానె మరమునలిపె?
 గీ: అలిశయదులేల శేవహృద్యుమగిరి
 నిగరుడుద్రోపిమై గురునలియతిరి
 మలినిబూనినదెస్స నీమహిరబాస
 హయగురుగానె నెచ్చెరీ! హితముగనుమ.

మృత్యువా!—మృత్యు! విడిచిదివ కాన్యంబోగిరెల్ల, మిగతవారెల్ల మూ కలిప
 దల్లి! నామెదుటనా పీడనోరము.

చరి: పరమపతిత్రతామణుల బాధలచెట్టుచు: బట్టితెమ్మనా
 త్పరితముగానుదెచ్చెదను తాపసులెవ్వరుగాని నీవనం
 బరసితమంబునెచ్చెడినాతలెపుష్పశాధి వారిని
 గురునలిమోహవారినిగిరి గుంగగనె నెవనమ్మమామదిగ.

కెచ్చెరి! నీకేసంకోశమవదు. ఉన్నదాల్లోకలుపును.

ఇంద్రుడు:—మిత్రమా! నీవచ్చినదిమిత్రులు నాశిరువురుగలరు. వారునా ననుగానా
హతులము.

మన్మథుడు:—చాచకరు?

ఇంద్రుడు:—అతిశయతనమింది, కిగారయ్యును రాత్రిందరుల అంబున కిక్కిరి
యెడలెక నాశిరహమియగుమందు. క్రమముకటి అతికోమలకలనాను
బాహుభములచే యులివరుల మానసములకీర్తి నావనకీర్తికల గలుగవ
టలం గానాధువాని నీ మాకు మీ యిరువురు మిత్రులనుండి వా నేమ
సేవభోగముల నిక్కుకున్నాను.

మన్మథుడు:—ఇంద్రా! ఈయెల్లములకు. కర్తవ్యకార్యములం దెల్లముల నీకెచ్చెరి
యల నిన్ను పిలిచినను వరల నీ యువతారలయెల్లముల నాకు? కర్తవ్యముచేవకల?

ఇంద్రుడు:—మన్మథా! ఉన్న యిధార్థము నీకు? అందుకు నుచేయకలంబు?
కెచ్చెరి! నీకలకన్నానుచే నననానంబు తప్పినదామె? గానమాధిలేరినను కని
వదిలవనినకీర్తి, వననానము నేయెరున్నను చా? కామరుని వాధ నిక్కటిల్లకు.
వికాలమునవర్చి యేదండన విధింపునోయెని నోట నువ్వలించులచేకొని
ననానింబలె? బడియన్న వానము.

మన్మ:—మిత్రమా! ఈ యావదజీవించును నుచాయలెచ్చెయునుచేనా?

ఇంద్రు:—మననా! మనయాచార్యులారా నిన్నటి దినమున బ్రహ్మలోకమునకు
లోయ బ్రహ్మలోకాలోదింక, వారునలేకంబునాల్పిన మూర్తి యా దానవుల
క్రాంతిలచేవరింక నోల్లనని వరికెవలం.

మన్మ:—మిత్రమా! కైలాసంబునకుంబు నానువిధిచాల్పించిన వేలగునుగదా?

ఇంద్రు:—వందనానా! ఈ, యెచ్చెరిలే నానాయన చిక్కినవచ్చిలో అదికా
లెను. కిక్కియోగంబున నిక్కకు ను నిక్కకు కు కిక్కి కు కిక్కి కు కిక్కి కు కిక్కి
దలించున్నదాచా. చా? నుచే వ్యక్తికానాల్పియై చా? నామంబున నిక్క
యిది వదిలించోర యులినిధ్యామించుచు? విధింబు? కిక్కి? వానియెల్ల
సంయోగంబునగదా వారులేకంబుచ్చించును?

మన్మథుఁ—ఇంకను నేజేయఁదగిన పనియేమియున్నది?

మిత్రమా!—హరిని నన్నుదాగించినా?

కంఠి గురుతరముమహానాంబుల

హరుదైత్యముగర్వివేడక వైదురలిసరిత

బలియమగునటు నేయును

మరబోధలడంచి భూతితృప్తములనిష్ఠా.

మిత్రమా! నగరాజువై బాహునితాంత తాపమాన్య మేకానగ్రళ భారావహి
లలశక్తి గంధూచితోయయినవకు గలుగువా? ధీమతుసప్తావహార్చ మహాబతుససా
వికంబోల్లసనాని తదితరులకు సాధ్యమా! ఆ హరుని కపంబాగ్ని స్పృశుఁడనిన నీవోళ
దివు. ఇతరులచేతముగాదు. విషమాంబులడత. ను. నీవును విషమాంబులడతవు. కానీ
నీరి బీవతా... స్థంబుని కలంచి, యెటులైన నాహరుని తపలచిత్తునింజేయము.

మన్మథుఁడు:—మిత్రమా! ఆ జగజ్జనకుని, సంశ్లాఘాన్యగ్రహమునగదా, నేను నెమన
చగములు జయించుచున్నాను. నే నశనికి స్వామిద్రోహినిగుడుచేని, ప్రియము
నగ్గిలమోధిని, నేత్రానలరయినవకు భక్త్యయినేయిందా? ఆ కంచవచనినై,
వా నునుచూచు చంచలముసాగువా? ఏల నాకుఁ గన్గమకృతిముతదేవించ
జాచెవత్? తార కాదునది కాఫలకు వెలచిరచా నీవు వానిని జేనకుమని నాకు
లోనించెవత్? ఆ యాదునడ బెల్లకాలము ముతకలవలలోఁజిక్కి యోవా
వలెనుండ పంచాయుధప్రపంచమున ముగిసి యితరప్రపంచము మునుచూ
నొనరించె.

మిత్రమా!—కెచ్చెటి! దేవకార్యము నేయనోపనము సమకలనముగాదు. బాకోప
కాంక్షాపారమునమున్న నేకులు లిరుకరించైన నరకునేయగ త్యజిం
చక? వాడు క్రితకురై ప్రసిద్ధిక్కరా?

సీ॥ కులిశముఁగోల్పోయి కోరదధీచిత,

నిచ్చెనునాకువెన్నెముక, కాది

శిశిలంబుఁ గేరెన విచ్చుకొనెనుకని,

యిచ్చెనుశివమేదియెను శోదె

కడవికుండలమందఁ గాంక్షింపనాకని,

యిచ్చెనుకన్యకుడు, మెచ్చుగాదె

వటుగయకుటిలర వామనుడడిసిగ,

యిచ్చెనుపరిరాశ్య మెల్లగాదె

సీ త్రిజగదక్షణమునకున్దె తెగుజఁబూని

కాయమందునైకనిచ్చితి కాదెనులు

కాన నీవును దేవరాకార్యకర్త

వగుచు, నుమదా! రక్షింపుమణ్యమమ్ము.

వచ్చుకా! ఇదివీర తత్పనివని. వాకుఁగాను తేయఁతెను. చేయకతత్పను.
నీ చేతులుబట్టకొని చేరికొనిరావ.

మచ్చుకు:- [స్వగత] ఇంకటి దేవేంద్రుఁడు వేడికొనుచుండఁ దిరస్కరింపుట మనక
కాదు. నాదీవు యొకప్పుటకే గలుగవచ్చుమెల్ల ఆ పరమాత్మఁడు నన్ను
భక్తులను నేయవలెనా? అగర్భితరే అచ్చుటవలెను పుణ్యగతి చేయి
కదికలరా? ఇప్పుడొనర్చెను. [విద్రుమఁగాంచి ప్రకాశముగ.]

ప్రీతి వచ్చుచునుండఁగా యీతను నిర్జరవల్లభి! నీకుఁగాను నే
నస్తుహానియునికా హరుని యాతతనిష్ఠనదంచి లోకముల
సమ్మోకమండఁ జేయుదును, శిర్వుఁడుమాసతిఁగూడఁగా వివా,
హమ్మునునన్ను, నేనిపు చెప్తామనగఁబునుఁ జేరఁజూయెదకా.

మిత్రమా! నెలువచ్చినవేరొయి హైమవగయింతే కార్యంబు సాధిం
కొనివచ్చెద.

కం! పరిచయమనగిన పురుషులు:

గురకామినులాఁక పెట్టెగోరంగరాలే?

తలఁపారయె రమదుమ్మరే

ఇలమనుచునో; మధముఁగట్టివరచుకొనవలెకా.

తేనేమిసేయఁగలను? (జూరంగుడు నీనవనయై కూర్చుండియుండును.)

(సున్నభురి ప్రవేశము.)

అ సున్నభము 16.

సున్నభుడు:—(నర్తకి) ఏమిటి! నామోహనాంగీ రతి, యీలోచనాశీనమానసయై, పంపించును, నేనువచ్చినను నమఁజూడక కూర్చున్నది? నేను తన్నవలె చాలాకాలము పోయిరిని కోపమూనినదికాదా? మందిన నమీపించి బహిరించెద. (ప్రకాశముగ) ప్రాణప్రియా! మోహనాంగీ! ఏమిదియన్న యిపు నేను సరసతేరినను బహిరించెద? (రతి మోముగ్రివ్వకొని యావ్వుల యుచు) త్రాగెత్వరీ! ఐమి, మోములుపిప్పిరిని? ఇప్పుడది పెద్దకాలము అడ నితివని కోవమా? నీవు మానమానుట నాప్రాణము పోవుటయొకదా! మోము కాదిక్క ముదల్లుము. (అతడు మోముఁబట్టుకొనినట్టి, రతి మరల ముఖ మువ్రక్కకుఁ ద్రప్పికొనును) నీదేలేత్వరీ! ఇంతగఁ నీదియ: నారణంకెని. ఇంక నీమానభునకు నెలుఁదమ్ము. ఒకమాటాదుముచాలు.

రతి:—పోమ్ము.

సున్న:—ప్రాణమా! పోవవును: యొకమాటయో! కుటియొక ముద్దువల్లు చల్లుదు. మానసా మోహముఁగల్గింపుము. నిన్ను బెదిరికొనికొన.

రతి:—నెడలుము.

సున్న:—మోహనాంగీ! పోమ్ము. నెడలుము! అనునది ముద్దుమాటలా? నలదికనుక! రిండుమాటలాడి నాకు ముదలియఁగూర్చును. బలిమారెద.

రతి:—ఇచ్చట నిల్వకము.

సున్న:—ప్రాణప్రియా! నేగోరినరతి రిండుమాటలాడిరింకాని నామాననంబునకు

మొదటిసారిగా నాచెరివి. నాచెరినా నీంతోనా? నే, నీకేయనరాధింబు
గేయను. ఒకటి నా యొనర్చితితి తిప్పు నీవంతోనా? నీవే యిదిగో,
నీకునువదములవై నాకొనోదయంగియుండేర్చి నిర్దుండగనున్నాను. (కాలు
బట్టకొనును.)

వారి! నీకునువదము కొనువదము నాకొననదానునా నొప్పిబట్టినామో.

కరి! నుమనమ మగునీవదములు

కమడీనాకరకుమేను రాచిసకరకునా

శ్రమమందెనాము యోలైద

శ్రమియింపుమునన్ను కాంతిరొగనుమ.

కరి:—స్వర్గమున నున్నట్లున్న వాని. వారి పాపములనువదలకుము. నీకు మూటకట్టి
తలపెట్టెత్తుదురు! నావదములవైదొడ నేలయత్నింజవత్రి? నేను నిరభ్యంతము.
నీకేమివల్లగింను?

అ ను బంధము 17.

మన్మ:—ఈ! ఈ! ఇదియా నీ కొలమునకుం గారణము? కరి! ఆ స్వస్థిత్రిలు
నీకాలుగోరనను బోలగలరా! నీ హింసయ్ లావణ్య తారణ్య తావ భావ
విలాస విశ్రమములుండొనన నాకన్న గవ యా యునిమంగలండాదం
కొనునా?

నీ! శకొరేఖయందమా, శరెరేఖనీరుచి

ఫాలతలంబైనన బోలజేదు

చారిణీసరోజాక్షియందమా చారిణీ నీ

కనుగవకాంతియుంగనంగలేదు

రంభయందమా, రంభ నీరంభోరు

సారకాంతిని నీరూపలోక

కారయంత్రంబున, తాన సీనుడుగాలి

గోరేనబోలంగి దారుమింట

గీ అలలిలో తమ నీనాన చెలువుబోల

గానుంగనుక్కి రావీడిగాంచుంగనుమ

యచ్చకాంగనలంక మేమందనుబు

నుభనువిడి, యెంతదమైన, నున్నదినునె!

కాశీ! వామాటలునమ్ముము, నేనట్టి తుప్పుకునులు గోరువాడనుకాదు. ఇదిగో నీ కంఠాచుట్టుటకము. పై నేలిది వానలేనెవ. అదిచాలదేని నీ యధరా క్షుతము గ్రోతవానలేనెవ. అదిచుంజాలదేని నీవయోధవములంటి వానలేనెవ. అదిచుంజాలదేని నీ వానిముంటి వానలేనెవ. (అమరు వాదములంటిదోవును.)

రతి:—చాలు చాలు. గాపాదములంటి. పూర్వకమున నేనెన్ని పాపముకాద తింటిదేమో యిప్పుడు నేను నీ వయోధవములునుభవించితిని. మరల నీచే వాద ముంటింటికినిన పాపమునకు: బోలెదనా? అంతిభూర్తనుకాదు.

అ ను బంధము 18.

“గగన్యశోచనానాస్తి” యనియున్నది. మునా! అడుగెదుడేల నమ్మ విరివించెను?

మదన:—మె.హానాగీ! నీమోయించుక కార్యముంది విరివించియుండెను.

రతి:—కాథా! ఇంచుక కార్యమునకు నీనిన్నిదివములు నిలువవలసివచ్చెనా? నే నమ్మను. అనియేమో మహాత్కారముయియుండును. మగతివిషయములబరెనే, నీవీ విషయముపైతము వానునిదాచుచున్నావు.

మన్మ:—మె.హానాగీ! అటుకాదు. రహస్యకార్యలోచన గొకచెట్టుదీశచో నది మేమిదితమా లోబరెందెను. కావలె రహస్యమునలనేయెట్ల వ్రతునధర్మ ముకాదు.

రతి:—ప్రాగకాంతా! రహస్యముని పేరునలోదనె, వానిని తెలియునంతవలె మోసట ప్రయత్నముకాదు.

మన్మథుఁ—ప్రాణాశ్రియో! ఈ విద్యార్థులు నేల నెరువ్వఁబడెను?

రతిఁ—వాఛా! నెరువ్వఁబడు మాన్యముక లేదు. విద్యార్థులు వెలుగులు వాకో రాన న్నెరువరి విద్యార్థులువా? వెలుగులు.

అనుబంధము 13.

మన్మథుఁ—వెలుగువాంగీ! ఆన వాల్చిలో ములసించుచున్నదా! నీటిలో మునిగిపోయి పోయినదంటును.

రతిఁ—ప్రాణేశ్వరా! నీకులేయును. పాతకలలో నెరువఁదోర లోనానెదాఁదోర నెరువఁదోరు.

మన్మథుఁ—మనసి! ములకుముల కుదర్చునీవు వానిని నాకుఁ దెలుపును.

రతిఁ—వాఛా! నేను వానిచుగావుననే నాకుఁ దెలిసిన రహస్యము తెలిపవచ్చును.

మన్మథుఁ—నీవునన్ను కదలనని నాకుఁ దెలుపును. ఆ రహస్యమును తెలిపెను నను. (రతి గంబులకును వారికానుమదిరాధ యుగలంబైనదిట.

రతిఁ—యందనను! వాఁడెది కునకేదాధయులేదుకాదా!

మన్మథుఁ—శ్రీ విషయాకుభవకల్పలలివారు మము వాఁగిరిననియును? వారిరాధల వివారిలు, వారు నేలమోళనలు.

రతిఁ—నిండు. ఆ కళకల్ప కల్పము నామాన్యమా?

మన్మథుఁ—కలకులును వాఁడెదాఁదోరెదాఁడు నైవసోవక నైలానంబునఁ దపంబు నేయుచున్న వాఁడట.

రతిఁ—ప్రాణాశ్రియో! విద్యార్థులు నర్పురుఘండోవువా? విద్యార్థులునవదరి లోక కపరి యెదటికిఁదోయెను?

మన్మథుఁ—కపరికొదెదకుఁడు, కపరియాగ్ధులనర్పురు, కపిమావలసేయుచుండ వాఁడె యని కపరి విందనైవఁజాలక కపివాగ్ధులఁ బడిపోయెనట.

రతిఁ—అయ్యో! ఆ నర్పురులగు నెంతవెనక్కు నంధులైను.

మన్మథుఁ—వాఁడెదాఁదోరెదాఁడు పార్వతీనామంబునఁ బ్రసిద్ధిగలిగి పరమేశ్వరుడే కపరికావలెనని, కపరియై నేయుచున్నదట.

రతి:—ఈ ప్రస్తుత్య లక్షణమనియ్యకదా!

మన్మథ:—నేనోయి జగదీశుని, నిశ్చలమైయోగంబుమాన్యు, పారశ్రవీ సంయోగంబునకు
మాన్యునైయెనలెనది యనుచేక్ష్యము చేసికొనెను.

రతి:—ఏమీ! నిజీలాత్మని చతురవంజన కంఠరాయంబున గర్వించవలెనా! అదిపాశ్చ
మా! దానికెదురులేమివలెనని.

మన్మథ:—ప్రారంభముననే నియ్యకొనవలెనని, నిమగ్తనని చేసికొని బలమామెను.
నేజ్యేందుని వెలిమికి నిరుద్ధమగునని యెట్టుకేలకు చేసియ్యకొంటిని.

రతి:—ఏమీ! ఏమీ! ప్రాణేశా! ఏమివలెనని? సర్వేశ్వరుని నైవరింపవలంబిలియియ
అగ్నిలాదుముక యెట్నిలియియ? సింహముచేటా బానిసియియ? పండ్రి
పై చుట్టమెంచియియ?

మన్మథ:—మోహనాంగీ! ఏమిసేయుదును? బానిసిబలవంతపెట్టెను.

రతి:—అ, బలాది, మనములోనె, నీవైదలము సాధించుదున్నచాడు. నీవు స్వర్గము
నకుం బోయివచ్చి దేవతల కుండభాంజులు లెన్నుచోడక అనిమిధులై విన్నే
చాడుచుందురైది యమామార వాయగులేకుని చేపామెల్లు నిడినది. ఎన్నికా
లము నీ యంత్యమతేడు గోరుచుండును. అతనిమాటలు పరమసేయును.

మన్మథ:—నానీ! అటుచాడు. అదిచేసితాకార్యము. సర్వలోకోపకారకుని, కార్య
ము, కార్యవనీ నేనాలోచించి నిజ్ఞులించిలివి.

రతి:—నాథా! నీజేమి యంతక నాలోచించినను పిదాంబీరించిన కలితార్థమేమో
చెడును. పరశ్రేష్టయుపై నీవులుతుట కిభిభిలపై మిడుతయులుకుటకాదో
నాథావలదు. ఇక్కార్యంబువలదు.

మన్మథ:—నానీ! నేను మాటకన్యటవలదు.

రతి:—నాథా! సర్వక్షాముని సర్వకర్తయు సర్వగుణంబునునగు శర్వగు నీవుగర్వమున
శరశ్రేష్టతయం బ్రహ్మబలము నమ్ముము.

మన్మథ:—ననీ! నేవలననిన, దేవతలు ననుకరింతురు.

రతి:—నాథా! మనకావంబున కివధికలదు. కనకావంబునకవిధిలేదు. అనియమోక్షంబు.

అక్షరములు :- రచన :- కావ్యము :- పద్యము :- వాచకము :- సరసము :- సుమారు :- కావ్యము :-
 పద్యము :- వాచకము :- సరసము :- సుమారు :-

అంతః-పాదా: సకల భక్తసమూహం ప్రేమయనా నగ్రహణం వశం
వా? పాదస్తోత్రం: బాలబాల్య తారవస్థౌత్తర్య నిర్దుష్ట్యం నాల్గవ
చతుర్తి ఆశ్రిత నిజమ హి మయా కాంచితంయన్మా?

శ్రీ అచ్యుతేశ్వరస్వామి మఠాధిపతి

విజ్ఞాన-సాహిత్యము విజ్ఞానము

అతని బాణము వాగుపతనము రాజ్యము

నందీనవాడు నీయాశుగంధు

అతడేన్ను : ద్రిపు'వాసు కాంతడండ యెన్ను

విశాఖ-రైజిస్ట్రార్ ఆఫీసు, కలెక్ట

అలేక్షాండ్రోస్ మాంజికుండగు మను విలస్థిల్లుఁ

శుశ్రూషాః కుండలీయైః పుష్పగంధిభ్యః

అక్షరవిస్తరము, గణములకాండ ౨౩౩

గలమూసా తో, తేకువ: గడకంబ

సైదువులూ పెద్దమ్మమ్మలు, చదువులూ

మిమ్మచే, శిథిలములైనది మేలుగనుక.

ప్రాచీనాభి! ఇందున్నది సరికొత్తదిగానే గమనించుచు. అక్కడనుంచి
 కంటిమంటచే నగమలంగానన్నది నమమకములదేమన నీవు నిలుచుచి? ఈశ్వర
 వ్యాప్తి పరుల నొప్పించుచు నీవరము లీశ్వరుని చాళించువా? నీదిల్లునున్న యింత
 ప్రాంతకాదీని నమమో యది విజ్ఞానమిది సాక్షాదీయమిది. నీ శ్రమలంటిమో, తమ
 యిది నమమన శ్రమమన. నీ మూలమనమన, లంపలంటిని బలమనమన
 మనమన. నీమలలని నోమనకముల నీ మంటలు, ఇకనీవో లెట్లుమనా?

మన్యుఁడెటువ్రతు. కావలెఁ దాఁచెదన్?

రవి:- నీ శక్తియూ, నెదింతుకయిదీన, నభివృద్ధిదలకెదన్? ఒట్టవాఁడవా చరమశక్తి నెదింతువది?

చరి:- పూరు నెదిరించుగాఁగనక యానరకేనరిచ్రమిచ్చె, శం
కరు నెదిరించుజాలినను గంజభక్తుఁడుగిరంబునిచ్చె, నీ
శక్తిమని జముంచెదన్? నీ నిజమగుప్రణామమిచ్చెగాక, నీ
గరువముమానిభూతవతిఁగొల్పుమ యజ్ఞఫలాభిస్థితి.

మన్యు:- ప్రాణేశ్వరీ! నీదియ నాబలంబేమింకయిచ్చావు. ఈశ్వరమండనశ్చమగు
శక్తిరంజితులను నాకుఁబెలియను. నీకుఁబెలియను. నెల్లరెఱుంగును.
వానాశుశ్చమ సర్వరెఱుంగుటయగాక యాశ్చర్యమంద్రైశ మెఱుంగును.
నామిదమనక శక్తి సోదికదా యింకాగోకనమయింద నెవనారి? నర్థకరమ
మిచ్చి యిచ్చినాభివృద్ధియగును. మఱియొకవారిని శంకునై గూర్చుండ
యెచ్చుకొని నుంచరెంచుదున్నలాఁడు. దీనివలనక చాతుర్యవమునివాకులయ
కను?

రవి:- తెలియదే నా బల మెదలా
జలజానముఁడవరి సుతేనుజాయుగం గొనియె
లఁభేద కోపియిచ్చును
జలజాతుఁడె శిర్షిసదను జల జాఁయనుక.

రవి:- ప్రాణేశ్వరీ! అటుచేయఁటకు నీశ్వరునికుఁ గాఁగిగారితములన్నవి. అదిరిన
విశ్వముకాదు.

మన్యు:- చరీ! నా నామశ్చయమున, నతి, నియతివిదూనిన, యమలకవివృద్ధియములు
నైకము, చంద్రకేసరియలం జగ్రకాంతోనియములు కరణనరీతి కరణమయ
కును. కామరెత్తునునాశ్చర్యము నీకెకమఁదెయ్యదు క్షాభోలు.

రవి:- నాథా! వాకపియిచ్చెమినును. అయినను వా ప్రభువనాభివృద్ధిమని, వశ్యశక్తి
దు, కాలానిసప్రళయ్యాన్ని రుదునికెనకుట చేసి నేల వితిమారికొని రెలియ
నాథా! జలవర్షికోగం బెట్టివాఁడెదగదు.

[illegible]

(మనుష్య సహజము)

* శుక్రవారము 21.

1. వి.వి. కం: ముఖ్య స్త్రీత్వ విమోచన విధానంబిది. సేనాధిపతి స్తుతింపబడిన
అంబికలమొప్ప వా: మ: ఈ స్త్రీత్వముని తపోభంగమువలనముఖ్య సేనాధిపాను. అను
త్రాని ముఖ్యమైనది. కావున ఇది ముఖ్యంబు. ఇదిగో సాయంబులను కలిపిని బా
లంబు నుద్ధరించి మహాదేవుని ముఖ్యోద్ధారకత్వము.

(అనుచు: శ్రీకృష్ణార్జునకు వనమంహారము వర్ణించెను సీత్యమును చరితమును.)

[illegible]

మన్మథుఁ—నాట! ఈ మాటలనుండి ప్రయోజనము లేదు. అమరదయనకు కేసు మాటలు వినిపించుకొను. ఆ మాటల ప్రబంధము జరిగినాడుల వనముగాదు. నీకుంకి నేరపుష్పములతో పద్మిచాడను. అలక్ష్మియువనం గాంబులేదు. వాస్తవము ఇట్లుగనెందుకును నా విలమియు గాచెయిండును. నెఱుంగునఁ బోయి వచ్చెను.

నిత్యః—నాథా! నీవియోగమున నేనైవనాను. ఈ మాట ఇది నాప్రాప్తి ప్రాణనాథా యీ! కొమ్మను నీవియోగమును, కుంకుటస్థగిరిఁ ద్రోయినానా? నే, నెట్లయిందా? పయోపంగళి! నెట్టియుపాయము ప్రాణముండుగా? బొమ్మను నెట్టిదంబగును; పోవలదన్న ననిష్టకారియతా, నెట్లుతిఁబోయిరమ్మనాగసార్థకమా, మరనా; మనోధనా!

మన్మథుఁ—ప్రాణనాయకీ! చింతించకు. రమ్మ. ఇది నన్ను మరల నిమగ్నమున నుండును. రమ్మ. మందరమ్మలోకిఁ బోవుదను.

అ ను బ ం ధ ము 20.

(నిష్క్రమము.)

చ తు స్థ ర ం గ ము.

హి మ శై ల ము.

పరమేశ్వరుడు - మన్మథుఁడు

(పరమేశ్వరుడు వలమృతముగ్రహించి వక్షిణామూర్తిరూపమునఁ దనవంతునప్పుడును.)

మన్మథుఁడు:—(ప్రవేశించి యాశ్చర్యపడు ననుస్మరించి కేలుమోడ్చి నొసరించి.)

బంధకము ॥ శ్రీమల్లహేళా, నిరీళా, నిరాళా, నిహారావనీధ్య, నివేళా, నిళాకాంత నీకాశదేహప్రకాళా, నిరీహమనోగేహసంజేళ, నిర్మాళ, నిరేణగర్భాండలోకావనీళా, నిగీళా, సమగ్రజాతుమాయీళ, ముల్లకములనీత్ర పుట్టెంప రక్షింప నిట్టింపఁగాదా త్రెహాలంబు నీహే

విడుదలచేసి నాహితములు నీకహితములయ్యె. తగిలించుచుచోదకం బుంబులీపుకొని
 పోవువనుచుతి సౌభ్యకరుగునటుల నీవిధి నిన్ను చదికి నీపుకొనివచ్చెను. ఈభమునకు వేను
 రాత్రిఁటఁ దెగనాచివ్వుయొకటిని మరలు నిప్పుయగునై నీను హరునింపవెనుఁబండితి.
 చ్చుకు నాగతియేమి? తంబులు నాపుహరైరిగాని రిప్పుచాలోకై నగలరా? నీకే
 త్తొలిగాఁబూర్చి రోకలి వచ్చుకు నుతి నీయెంబులు కనుటకులెగిరి మరున్న
 న్నాకు. నేదేమిసేయఁగలదు? మహిమ! విక్రమవరుహరణి మోక్షమయలం రక్షాకు
 నా? హితకృష్ణులై చామగ్నమంబిరిగినదా, మోహరాం గా! నిన్ను వదిలి నేనెటుమకు
 గలను! నీకృష్ణుల! నాల్పి చుక్కతి తర్చినివయ? నేదేనినతిచ్చేమి? ఇతరును నాచ
 తి నీకేమిఁగోనర్చును? భార్య! మోహనశ్రుతిఁ గుంకునాని! భార్య! మోహనశ్రుతి
 తప్పినినాని! రిప్తులాలనేరి పూనింపనీమంతామెనా? కవయమును విడుగక కృపా
 బంధుమధురంబుల యుకాంతిలైవచ్చి కలసినుడి పరులేపన బాలునిఁగొల్చి కాలునిఁగొ
 తిరిసంకటాశుంపశ్చమా! కిచ్చుమునకు విచ్చుమునకు నెచ్చుమునకు నమానంబలదా?
 బాపినివచ్చుమునకు నమానుదా? కరణంబా! నీకేమిమంబలే యం! విచ్చుమునకు
 యెలంక నాకవిత్తన మంబులైతిరిగనా! ఈశ్వరా! చలమిరిగ నాపై సూనింపనకు
 నా? రిచ్చనింపనంబైవచ్చుత్రాన నమ్మ నిరంజనమజయగునా? నీవు నిచ్చుమునకు
 ననాగళమునైతము నిచ్చుమునకుంబలెనా? నీవు నిచ్చుమునకుమూత్రానామేను నిచ్చు
 ముడవలదా? నీవు నిచ్చుమునకుంబలెనా? నీవు నిచ్చుమునకుమూత్రానామేను నిచ్చు
 చుది కరములులైతి యెగామింపనచ్చును? ఏ? చూపుము? నాకేమిఁగోనర్చుమునకు
 నెవరి నెంతఁగోనననెమి? ఈ కుక్కని బానికొనెని యెగామింపనచ్చును నిచ్చు
 నాచరిత్ర! చచ్చుచొచ్చెద.

అ ను బంధము 23.

(నాచదువి ప్రవేశము.)

నాచదువి! ఈ నాచదువి! కెల్లముభరము

గర్జన మార్గము గ్రామనెవరు

నేదమక్రొడము నేదమయమునము

నేదమక్రొడము నేదమయమునము

యందు వాళములెల్ల వచ్చెన్మను. ఇక నిలాత్తులమెంతటి సత్తయి. అదియేమగునో?
పయోగించి చూచెక. (అనుచు నిలాత్తులమొక ప్రయోగించును.)

ఈశ్వరుఁ—(నానటికమ్మఁ బెరిచి రూతీశునిమనఁ జేయించి మృత్యువును కాలిను.)

(అపరిచితుడును.)

(విష్కృ)వడు.)

పరిచయము సకలము.

హిమమై లి.ము.

ఈశ్వరుడు - రిరి - మృత్యువుడు - వారిదుఃఖు.

ఈశ్వరుడు సతాధియోగంబునడుచును.

రిరి—(విష్కృతుఁ బ్రవేశించి మృత్యువునిజూచి)

అనుబంధము 22.

హి! యపకృత్యమా! హి! భవజలవర్ష!

హి! జగజ్జనదీన; హి! ప్రతాప

హి! లోకమోహన! హి! జగజ్జీవన!

హి! ప్రతాపన! యిపుడదగిలేదట!

హి! వహస్త్రితచిత్త! హి! నీధజరచిత్త!

హి! నాథ! నన్నిటుఁ దవినాలు.

నీసిపాటులే! నాదు కలువఁ బుగావలో.

గానినవెన్నల కరణియయ్యె!

నీ! నిన్ను విడనాడజరవాడీ! నిక్కముగను

నన్నునునునుడినేటికి పక్షెనాథ!

నన్నునట్టిటముంచిలే నాదురమా!

నినుఁ గావట్టియూమేను నిలువఁజాల.

హి! ప్రాణనాథ! నన్నిటు, అవాగమయిదువని నీచిలెనట్లని. ప్రాణ
నాథ! విరహస్థిలముననుచు పుట్టినదివరకది. అంత్యకాలమున హిలోకనేకము

నిజానహితుంహం నిజానహితుంహం

యావత్తావత్ సంజెనమహి

పురుషస్త్వహిమహి బ్రహ్మహి, త్వత్తస్య

యావత్తావత్ సత్యమహి

విజయవాక్యంమయఃసంజెనా చలంగనామ

తస్మాద్విజయవాక్యంమయఃసంజెనా

ప్రజానహితుంహం నిజానహితుంహం

తస్మాద్విజయవాక్యంమయఃసంజెనా

(అనుకు ననుకుంటుంది తతియోగం)

(నర్తక) ఏమీ! ఈ వర్ణనక, తతియోగం, ముగించు. (నర్తక) తతియోగం
మరి నీవెవరో?

తతి:—జ్ఞానానంద స్వరూపం

నీ! అవనిదుఃఖములన్నిటా, అన్నిటిక

లనుభవించుకొనలేనని యజ్ఞములను

భావతలములవ్రాసిన వాగిలోన

సగ్రగలను సేనయ్య యతివర్య.

నాద:—నర! ఏం యింతగ దుఃఖించుచున్నావు?

తతి:—నేనులేని. నావలె ఉన్నట్లు దిశించు. అమరతమాలిక, వసుధివసుధి
యాదవర్షిణి ఫాలనయజ్ఞానమున కళానియయ్యెను. తతియోగం
సైవకాలక చేరితేదేవమయ్య కైతె తిని.

నాద:—అయ్యో విద్యుదావా? తతియోగం నీకుగలగలదా? ఏమిట నీ
తతి బ్రహ్మకృతయోగం అనిచెబుచున్నా.

తతి:—యతివర్య! భుక్తవాద్విలాసిని దరిద్రావ్రాతన నాకు నిష్కర్షణ
యన్నది.

నాద:—అంతామీ! ఈ సర్వకర్మ, వరహర్ష, ఈ సర్వకర్మ ఈ సర్వకర్మ

ద్విజయమనాదితై కాదితాన్తము విచ్చుచుండును. నీవానన్దజ్ఞాని. బ్రాహ్మణ
నీవరిని. బహుయును. చింతించును.

రవి:—అవచ్ఛాంసవా! నను యావలిరితి నీవరవన కాదితాన్తవానను చంద్రజా
నాటని ధత్తీరం గొలుచునుండెను.

కాశ్యప:—పతి! ఆటువొకరింకము. నేనొకయిదవ్వెను.

(చామని నిష్క్రమింపుము.)

రవి:—(సమాధియొగంబునకున్న యీశ్వరునిజూచి శేటుమోక్షింపఁగిరి.)

అ ను బంధ ము 21.

41. దురితవిధంగ! శిష్టజనదుభయజంగవతంగ! యీశ్వర!
శేర్ధనిమంగ! నిశ్చలితసంయమిహ్యశ్శరసీజభృంగ! కాం,
కరిముదిరాంతరంగ! నవనందితురంగ; దయహంతరంగ! యా
దరితజనానుమంగ! నిరతంబును ధత్తీనిసీరుమ్రొక్కెదక॥

(ఆటుచు ననుష్ఠించి)

సీ॥ శైలకన్యామనస్సారసాహస్కర

శరణుసంయమివర శరణుసాంబ

వైలరాజోద్రమశరపీఠటంకార

శరణుసర్వేశ్వర శరణుదేవ

వైలధరాంచిత శరహరాసురపుర

శరణుమధంకర శరణుశిర్వ

వైలశాత్రవవైరి బాలకాలాకార

శరణుసర్వాహర శరణునిత్య

సీ॥ శరణుచంద్రాక్షకూట, పశ్యజ్జలాట

శంకరకలకూట, శ్రీకంఠ శరణు

நகராபாய்ச்சரித்தி, காரைக்காலம்

శాసన రూ! చంద్ర శేఖర! శరణా! శరణా.

(పునః ప్రచుద్యమమునకుంట్టి.)

పరమేశ్వరా! దుష్టాభిలాషిని దరిగానక నునుగుచున్న నాచారికిగాచున్న
నీ శంకనానుభు నొప్పులనుచినుము. పరవ్యాపకా! నాచరి నిరవధాని. అరవింద
ప్రసేది మరదిలవనిది నొనర్చిరి. ఈ సారస్వతమేనిని మామూలుజనంబు చెప్పుదును
నీ కిదుమును స్థిరమనిచి నుము. నిదురేడి నీ ప్రముములు ఇదిగ నాధ్యక్షు నుచుం
చిని నీకు రాజ్యేనానామంబెను సిద్ధించునో యోగంబును. పరివాసిని నదలంబుచేస్తే
చినచో నీ కచలభర్తలదని నానుచునిద్దించునా? దీనిని మదిలెనుము. ఈశ్వరా! నీకర
ణంబుగదెచ్చ పేరుకరణంబుచేదగానకు. యోచించినపు య లేచనిన, గూఢకున శిలంబి
దుఃఖమనునో నిశ్చ్యుతికమదగు నీవెఱుంగుముపు. కావున దీనినై పరిగెలిచెనెనిని. నా
యాళార్థంగమనర్థక నన్ను పక్షింపుము.

శుభ్రము:—(విష్ణుజాతిని చదివెఁగాఁచి) నర! వీవునర్హతామనని, వీరని కేవలకా
శ్యులు మఱియుఁగ నర్హుమని నన్నెరింగెను. దేహిజీవుము. కొంతకాలము
నను నీవని ననుజేతును. పాము, (లేచి న్నగ) నాభయమున కంతరాయము
లిచ్చుట నశేషములు గలిగెను. ఇచ్చట నిశ్చలుడుటయ్యెను. విష్ణువ్రత నేవఁబాం
డెకక.

(అవసరపక్షము.)

(సహస్రములు)

గిరిజాకల్యాణ నాటకము.

చతుర్థాంశము - ప్రథమరంగము.

మేనక - మూడేండ్లపాళ్ళు - జయ - విజయ.

మేనక:—అమా! పసిబిడ్డ పాళ్ళు రిమిసేయవన్నది.

జయ:—అమ్మా! దూరమనమందు చెట్టులంద గూర్చుండి కనరావానేమోయో,
గొలుగుకొనుదు, గూర్చున్నది.

మేనక:—మీరేమిదయ్యారే! పసిబిడ్డనొంటరిగవలలి రానగునా; బుద్ధిహితులారా
నేనుచూసికొని భయపడనేమో.

జయ:—వేరేయి యెత్తికొనవచ్చెద.

(జయ యెత్తికొని పచ్చుకుండును.)

మేనక:—(పాళ్ళునిదిజూచి)

అ ను బంధ ము 25.

పాళ్ళు! నాలోమలకందా, ఏమిచేయవలసింది.

పాళ్ళు:—అమ్మా! ఆమెట్లు కాదుచునుంటిని.

మేనక:—కట్టి ఆచట నీలో శ్రవణాదుకుండిరి.

పాళ్ళు:—ఒక చిన్న పిల్లకాయ శంకరువనునాడు వచ్చి నాలో నాడిపోయెను.

మేనక:—నానిలో ఏమియోచిరి.

పాళ్ళు:—నాకు నాడు పాటలుశేర్పెను.

మేనక:—ఏమిపాట శేర్పెనమ్మా, ఏమిలమిడుగ నిర్మయై పాడుదు.

పాళ్ళు:—పాడెద నమిదు.

అ ను బంధ ము 26.

మనక:—అమ్మో! యిది దేవునిహస్తము, శంకరుడు, మందిరమునెక్కవాడు. ఇది యొకటిగాని ఇంకేదైనను, నేర్పినా.

పార్వతి:—ఇంతో దిగివచ్చెను.

మనక:—నిద్ర! పొడిచితి.

పార్వతి:—పొడిచిననును.

అ ను బంధము 27.

మనక:—అమ్మో! మందిరముల నెక్కవాడు, వానాయె, ప్రాత్రుని, లాభిలోనియె
యము (అనుకు నెత్తుకొని యునియ్యాలలో జమిదివెట్టుచు.)

అ ను బంధము 28. —

ద్వి తీ య రంగము.

(మనక - పార్వతి - చెరిగివెళ్లు, - నయ - నియ - భానుకుని.)

మనక:—(మాయన వానాయెనివలెను పార్వతినివలెనా) అమ్మ పార్వతి! నీ చెరి
గివెళ్లుచు నీలోన వానినినెక్కవాడు, వారినినెక్కాది యిదిగొనిము.

పార్వతి:—అనుకునుకు శంకరుడునువచ్చివాడా?

మనక:—(స్వగ. మందిరశంకరుడు గంటువచ్చెను) (ప్రకాశముగ) అమ్మ పార్వతి! నీవు
చరిగిన శంకరునివలెను యున్నవాడో తెలిసికొని రాకు నే మునుపులను లంపె
వాడు. ఇదిలోని శంకరుని వార్త వాడునెత్తును నమ్ము అనుకునుకు.

పార్వతి:—అదిగొనిముగ.

మనక:—యూట యుగివచ్చి?

పార్వతి:—నిద్ర! పొడిచితి.

మనక:—మందిరి అనుము.

అ ను బంధము 29.

మనక:—పార్వతి! గొప్పిటలాది యునియిది. నీ చెరిగిననుకుని నీవునుగొనిము.
—చము.

పార్వతి:—మరింత.

అనుబంధము 80.

లయ:—అమ్మా వైశిష్ట్యవరదయ్యాయన. ఇంకే మనవత్తముజేపైచి రెమరెనము.

పార్వతి:—మంచిది. ఇదిగో నాకుమగవత్తము జేచితిని. మీరును చేయండి. పరగిని
చర్చిజెంటునే మొనరివత్తమువారు కనుకొనలెను.

లెలులు:—మంచిది [అకుమగలకు తన వత్తములు తెలురు.]

లయ:—అమ్మా పార్వతి! కీడినదానికేమి జేయి.

లయ:—జేయిమి. మునిపేరు చెప్పు. తను.

పార్వతి:—మంచిది ఆటలనే చేయుదము.

[అలలు గంభీరమునవచ్చి కన్నులుమానుకొని వత్తము తెలురు. పార్వతి తనవ
త్తము తెలురు.]

లయ:—అమ్మా! కన్నుపోలిది. మగ్గ పేరుచెప్పవలెను.

పార్వతి:—నేను చెప్పును.

లెలులు:—నీవు చెప్పి చివరలెను.

పార్వతి:—నేను చెప్పును. నా మగవిపేకేమి యిట్లెవరదలెను.

లెలులు:—అట్లెవో, బ్రతుమో, మాకు తెలియదు. నీవు చెప్పి చివరలెను. మొనరెనము.

నేనక:—అమ్మా పార్వతి! ప్రారంభమునందే, మనములు చెనుకొన్నాడు. నీవు మగ
గమన చెప్పవలెను.

పార్వతి:—[నీవు నగ్గవయ్యచి బలవంకమున సొంబివుడని చలుకును.]

లెలులు:—పార్వతి! విడిచి, కోరునది కోరి మనలెవంగతుయ్యను కోరిరిని. మరియె
వరు మనలెవంగతుయ్యలెనా?

పార్వతి:—[తర్కించుకొని] అమ్మా నేను చిరిలో నాకుటకు వత్తములెను. నామగవిని
నికొరించి మాకులానెదరు చదు. వచ్చిటికి నిటులనే చేయుదున్నాను.

లెలులు:—అమ్మా పార్వతి! క్షమింపుము. ఇంకేమందు నీ మగని దూషించుము. మగ
గమన చెప్పము చెప్పకు కన్నులకుకొనవలెనని యీ చేసిపోని కోరిము తెచ్చి

అమ్మ! చావ్వునీ? నీకోసమే నన్ను వీలవడం నన్ను నీకోసమే చావడానికే
 వీలవడం నీకోసమే నన్ను వీలవడం నన్ను వీలవడం నన్ను వీలవడం నన్ను వీలవడం
 దిక్కాంకమందున్నావాను, నీకోసమే నన్ను వీలవడం నన్ను వీలవడం నన్ను వీలవడం
 పార్వతి:—అమ్మ! మేనల్లి! ఏమిమోతులావెచ్చి? మేనల్లిగారే వ్రువెచ్చి నీకు
 నీకునా? అట్టివ్రువెచ్చి నీకునా? అట్టివ్రువెచ్చి నీకునా? అట్టివ్రువెచ్చి నీకునా?
 అట్టివ్రువెచ్చి నీకునా? అట్టివ్రువెచ్చి నీకునా? అట్టివ్రువెచ్చి నీకునా?

కలి: నువ్వమోదకంపనివురుముచి

నీకొకమంది మోటులదాను నీకునొకవుమా

యనురాగమున్నెహళం

జనుమర్తము, నీకునొకవుమా! జనమునీ

కలి: నానా నా మోటులదాను నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా
 నా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా
 నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా

(అందుకు నానా నా మోటులదాను నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా)

(మేనల్లి వ్రువెచ్చి నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా
 నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా)

అమ్మ:—(నన్ను) నీకునొకవుమా! నీకునొకవుమా! నీకునొకవుమా! నీకునొకవుమా!
 నీకునొకవుమా! నీకునొకవుమా! నీకునొకవుమా! నీకునొకవుమా!

(నానా నా మోటులదాను నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా
 నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా
 నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా)

నార:—భార్యభార్య! నీమోటులదాను నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా
 నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా
 నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా
 నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా
 నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా నీకునొకవుమా

కానియన, వానినెప్పుడును, ఏమని యీశ్వరకైరి భక్తియె యందలి
కాని నెవరొకరినీ ప్రకాశిత పుణ్యభవంబున నీకల ముగియె యీశ్వ
నింబింపని. కావున వానికమాని నమస్కరింపిరి అహోభీకా! ఈ
పరీక్షల నెలలకై నెలల నెలలను నీశ్వరమున నీలోయి యాద
మింజి నీశ్వర కి యర్పింపవచ్చునామ.

అప్పుడె—పరమరాజా! దిక్పల్కరియను నులేకునంతటివాడు సామాన్యపరిగె
బడియించుకన్న యానింబు నదేవాయన్నది? అయినను యాచార్యులు
నాకక్షిణిగాలేరి నప్పుడెందులకు నిన్ను. దానినెందులకు?

వాడు—(అందునికాచ) ముచ్చట! నీ యగ్రస్థియె భరింపలేదు నీ యాచ
రపక్షిగాడు నాకక్షిణిగాలేరి నప్పుడెందులకు నన్నువాడు. యాచరమన్న ను
కావచ్చు పుష్టియెందులకు మామూనిరిదేని పండుకు నీయిండు. నీ పుష్టాంతం
బు దెలిసిగాని ఏకాంత పెట్టెంబ్రము.

ఇందుడు—నుమానుకాచా?

నీ॥ తారకాసురుడను దానవైష్ణవైష్ణవుడు

కాలకాలనిరంగరమిని

దిక్పాలకులనెల్ల దీక్షతఃకుంపించి

నాదిభవమునెల్ల నాచిగొనియె

దనవానమునుగని మనియందమన్ననో

కొండకనాచు గానీ చురదట

బాధలోపకమేము బ్రహ్మకుమొంటిడ

శర్మకేజమువానిఁ జంపుననియె

నీ॥ శర్మకేజాధీరుడయి యోగవేత్తమునను

స్థానిపుగనిచ్చెనటవినిఁ దనముఁబూని

సర్వశక్తునిగదరింపఁ జాలమయ్య

బ్రదుకుమార్గముఁజూపుమా పర్యచేత.

(అనుకు నమస్కరింపను)

చివ్వుర:- అమరవల్లభా! దేవుని నున్నచోట చేపట్టినట్లును వికారముగనే నాకు నేను
స్మరింపవలసినా?

నార:- పిమ్మనె మువలెను. కాలముగ్రినవచ్చినది. ప్రభావము దానికాలమును చేసి
వెళ్లవని వినినది వినియోగములేదు?

చివ్వుర:- దేవేంద్రా! దీనిమధలో మహనీయులు నారదులందఱి. భూనికావములు
మార్కటాండ్యులు శక్తికామ్యులు నందఱి వేదకావ్యములు వేదమునందఱును?

నార:- అప్పుని నీ నుడవని నానిచేసినవనికాదు. నీచేతనమనినది కాదు.

చివ్వుర:- అటులైన నన్ను మగనెల.

నార:- మర్నగిళా! ఈ భావమాత పార్వతి యీ దేవతాకార్యము నిర్వహించితి
కలది.

చివ్వుర:- నాని చేయినయెవరె?

నార:- ఆ శంకరునిచూచుకొని నీమనముమింగినది? పూర్వమును సుశ్రావనావహ
యలయిన నా కృత్రిమానునమునలు చరింపలేదును. దానిమది దేవతాకా
ర్యమునీ ఫలమునీ.

చివ్వుర:- (ఇంతుకయాలలోనికి పోవుచుండ) ఏద్రా పార్వతి! ఈ మహనీయుల
మందులు వింటినిగా! అటులావచ్చుచా?

పార్వతి:- నాయనా! ఆ జగదీశ్వరుని శిష్యులమమ్ములు యరిమర్లభంబు భూతభవం
లోనర్చివంగాని భూజులదే నరేంద్రులచేతులు. అయినను పెద్దలమాటలే
నుల్లంఘింపవలయు. కావున నీచోయి యీ భగవంతునిగని కొన్ని దినం
ములు భయభక్తులయించితిని. నానిక నాజగదీశ్వరుండు వరదుడుకాడని
నతినిబూర్చి భూతభవంతానర్చన: అటులనయిన నానిటిలాక్షుల వరునిగనాని
నురలకార్యము కలదుచేసెద.

అను బంధము 88.

దేవేంద్రు:- (పార్వతిఁజూచి)

ఇది మాయగమరుదానెనని. నరకార్యతనూభవ నిన్నుగంబు.

త్యాగినినాచెతల్ జనియె; భక్తుడనైతినియెంబ! వైళమే

యాయభప్రభవించుచు సుఖావహరీతినిఁ జెప్పియోచుమా
నీ యడుగుల్, సదామదినినిర్విభజింతును; మాత! నమ్రమా!

(భూ ప్రదాంబు లావరించును.)

భార్య:—(తివలాశీరా! నీవువచ్చినకార్యము నెఱుంగరాదునుదా! ఇంకలాగెరి మన
ము నిర్లువము. యిచ్చు. (వర్షిరాజునుదాని) మేనకావరీ! మేనింకలదీయి
వచ్చెదము నెలవిచ్చు.

భర్త:—మంచనబోవచ్చును.

(నవ్వు) యము)

అ తు ధ ర గ ము.

భర్త:— ఈశ్వరుడు.

(ఈశ్వరుడు తపంబొసర్చుచుండును.)

అ ను బ ం ధ ము. ౧౬.

భార్య:—(వచ్చి సాష్టాంగనమస్కారములొనర్చి)

అకారం ఉకారం మకారం తృతీయ్యం

సదానాదుబంధుః కలాతీతచ్ఛతం

హరిబ్రహ్మరుద్రం వరబ్రహ్మరూపం

చిదానందరూపం శివోహంశివోహం ॥ ౧ ॥

అనాకాశమాకాశ మూకాశరూపం

నిరాకారసాకార సూకారగమ్యం

సహస్రారమధ్యస్థ బిందుస్వరూపం

చిదానందరూపం శివోహం శివోహం ॥ ౨ ॥

మధుశూంత్యస్థం జగద్రాష్ట్రనిత్యం
 మునిస్త్వాంత్యేష్టం మహావృక్షితం
 నిశాంత్యేష్టం త్రికాలేవసంతం
 చిదానందరూపం శివోహం శివోహం || ౩ ||

అహంనిర్వికల్పే నిరాకారహపి
 విభుత్వాంత్యేష్టం సర్వేష్టనియాశాం
 సదానందరూపం శివోహం శివోహం || ౪ ||
 చిదానందరూపం శివోహం శివోహం || ౫ ||

(నివాసం దాష్ట్యం మహాశివ స్థితములు.)

పారీశీకాజీవ, చందానందమందార
 శోభియానీకుశల్య శరణు
 పాపాంభ కాకప్రతిపాద్యయానంత
 రూపా, మహాదేవమద్ర శరణు
 రాకేందుకోటి ప్రతికాశలోకోరు
 శోకాక్రమరణ ముల్లంక శరణు
 దీనావనాన్యంత హీనాగమాన్తైక
 మానోపితోభూరి మహిమ శరణు

1) చిత్తయానందసద్రూప జన్మరహిత
 శంకరా! చంద్రశేఖర! శరణుపాంబ
 ముఖమంతలదయగను నిత్యం నేత్ర
 ప్రకాశతిఃగంగా నిమగ్నోత్పత్తియుక్తి.

అ ను బంధ ము ౩1.

సర్వోద్ధారా సర్వాంగం సమస్కారభూషితహాచాః చంద్రార్థశూటాః పదా
శివా! ఈశ్వరా! వినువరునిగఃసోరి కవమెనర్చిరి నీపాదములు భయభక్తినిఁ బూరిం
చిరి. ఎంతతపఃపండితము నిన్నుంజిగఁ బూరించినను కాపై వీరుంగరుణరావాలెను. శం
కరుఁడు భక్తవర్తనలందు ములభవముఁడను విరుమ ననుబోలు నబలయంచా నిర్భక్
బలాదులు? మహాదేవా! నీపాదము నే నప్రకయగంబులు తలంచొవర్చి సోపకలవాన
వైనను దేవతాకార్యము వమ్మఁ ద్విరజ్జులున్నది. ఎన్నవర్సలంబులు నీపాదాశ్రి
తముఃపూరించినను శ్రీమహాపై వయఁబుట్టదు. కాని, కాని.

ఉ॥ కూరిమిఁబ్రోచుచైవమని కొచ్చితినియు సదామయవంబునక
గాతగామేష్టునీప్రాసయఁగాంచు చల్మపు వివేచకృతా
సేవమదేమిదేనినిసింగళా! వినునాన్తర్లింగుకొ
ఘోరపదంబొసర్చి నినుఁగూడకమానను చంద్రశేఖరా.

సర్వాశివా! చంద్రశేఖరా! ఘోరపదంబొసర్చి యెటులైన ననుఁగుఁడెద-
కనిను. [అచుడు వెల్లువ]

ఈశ్వరుఁడు—[పార్వతిని ప్రాగంటింజూచి] హా. హా. చిరకాల వియోగానాశ్రితా
నంతఃపున నా పరివర్తనంబయ్యెను. [అంగీఁచి] మనము. అప్రదోషియి
బంధునింకఁ జూరవయినదును. ఈనది మనోహర్యమౌచితిమో నంజరి
దీపవలెను. ఈ గౌరి తపఁబుఁబూరినది! నేమివృద్ధుని యీతపతీమణిని
చేరి నన్ను నేజేమాపించుకొని మాటలాడెను. నామోమునని యీతని
యేమిచలువనో యాదెద. అదేనాకు మనోహర్యము నుదగను. పోయెద.
నలిగి నేకద. తపఁబుఁబూరించెద. దేవతాకార్యము నేరచేర్చెద.

(నిష్క్రమింపు)

పం చ మ రం గ ము.

[పార్వతి - వృద్ధబ్రాహ్మణుడు - యు వింపలు - వెలికితెలు.]

[పార్వతి తపఁబు నేరవయింపెను.]

వియ్యం:- చెల్లెలా! ఇదియమిహోరతవమే ఆదువారింకటి తవచోనర్పుట నేనెచటను
గనలేదు. ఎవరినుండియు వినలేదు.

కలి: ఊహారేఖనినీవుని

మోహించి తలంచి ముదిత మునివరునివిధం

బాహురాదులవదలెను

సాహసమిది, యేమి నేయబాలము చెలియా,

వియ్యం:- అక్కా! నాకేమోనీర్పగనున్నది. వరుడేవచ్చి కనికలనుకాచి కాలియ
తుగులుబడి వేడిగొనెను విగ్రహకొనియుంట చిగురుదోలులయందు నామాన్య
గడుముగడుచును. అందుకుడుర్భటుగ మనయక్కయ్య యెచ్చెటనో చూస
కువహించి బూడిచెఱ్ఱాకొనియెన్న బోగిని మనమువదలెంచి యారీతి
ఘోరతవచోనర్పుట నిర్గులదేటుగనున్నది. నాకు నది తలచంపుటగనున్నది.

కలి: తలచంపులాదెమనెనకు

చెలియా! యిదిచూడ! యేమి నేయబాలమీ

చెలినడకలువితలయో

తలిచంద్రులుగాని తెలుపడలఁపరుపారముక.

వియ్యం:- చెల్లెలా! నిలము. నిలము. మనయక్కయ్యను బాచి, బోకముగాఁ గన్గలు
నైరమీ గురుకు నేర్చుకొందులేమాయా భయమయ్యెను. అటులైనచో
దీన్నవాటనుండి ముద్దుగఁదెలిచిన తలితంద్రుల యభికారము విధ్వంసై నేమి
నిలుచును?

వియ్యం:- దీక్ష చింతించిన నేమిప్రయోజనము?

[కృష్ణబ్రాహ్మణుని ప్రవేశము.]

అ ను బ ం ధ ము 85,

వియ్యం:- బ్రాహ్మణునకు నమస్కరించి స్వామీ! కామెవరు? ఈ నగరమునకేల
పంపిరిది?

వృద్ధుఁ—నన్న కాదును బాబా! నేనొక వృద్ధుడోని. పాపాని. కనకసంతులును ముగ్ధుడై ప్రేమలగు సంపదించుచు నులక్షేపము నయిచుంటివాడను. ఈ పుణ్య నగరములందును పితములుగాని తపంతోపర్వ యీ వృద్ధుడొకవేదము కావవలెలి వైశాచూష్యుడనని నెఱుంగులందిని.

విజయః—నిజము. భుజునువారి నలవలట్టియోచా?

వృద్ధుఁ—చెబులాచా! ఈ యుడలియెవని?

విజయః—అయ్యో! ఆచలరాజపుత్రుడు. బాపూతి.

వృద్ధుఁ—ఏమి పేరు! ఆచలరాజపుత్రుడా? అటులై నదియేమి బోర్పాళ్ళము? ఆచల రాజా సకలైశ్వర్యవంతుడే సంతోసానందవయల నిక్కురాడే. అట్టి క్రి మునుది సుకూడియేమి బోర్పాళ్ళము గంటవడెను? ముఖసౌందర్య మిందు మృతది నవనానించుచున్నదియే? జాతర లాతలనా తాచున్నా శృంగారకలంబు తెల్లినానున్నదియే? పట్టి శృంగారవతి కలంబున వాచుకొనింలేమి?

అ ను బ ం ధ ము 86.

విజయః—ప్రాసాదోక్తమా! ఈ సర్వమంగళ బాల్యంబుననుండియు నా విజయలోక నది శ్రువిధ్యాదించుచు, దివారాత్రంబులు కేవలంకలంబు ఇంచుచు, కేవ నాచుంబులు సావధానముగఁ తెల్లల్పొందుచు, కేవలంకేవలంబులనేయుచు, కేవున గణకీశలు నుచువుచు. సర్వవ్రతంబులు కేవలంబులనని తలంచుచు, నా శ్రేణి కేవలంబులనని కోరుచు నిరంతరంబున దురంతంబుని చింతింపఁ గొనుచు. నా శ్రేణిసూర్తి కలంబునెలుపుచున్నది. ఏమిసేయుదుము?

వృద్ధుఁ—ఆచలరాజపుత్రుడనినది మీకుఁబోవారెమి?

విజయః—మాకుఁబోవిన నేమిచయోచనము?

వృద్ధుఁ—నిజము నిజము. మీరేమిసేయఁగలరు? నువతీమణులారా! మీ ఇది యీ సమా ధివ్యమంది లేదుకాలందెల్లి.

విజయః—అట్లదే ప్రార్థనని నేదెమో యాలసిందినది. ఇట్లదే లేదును. (హస్తానిసభాధి ప్తదారిని కేవలంబులనని వృద్ధునిజాని)

పాపము... అది నా పాపము! ఈ పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

పృథ్వీ... అది నా పాపము! ఈ పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

పాపము... అది నా పాపము! ఈ పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

పృథ్వీ... అది నా పాపము! ఈ పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

పాపము... అది నా పాపము! ఈ పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

పృథ్వీ... అది నా పాపము! ఈ పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

అది ఆచార్యుల వాక్యము! నా పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

నిచ్చియు! నీ పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

నిచ్చియు! నీ పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

నిచ్చియు! నీ పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

పాపము... అది నా పాపము! ఈ పాపమునకు నేనవచ్చితిని!

...నీలం నర్సిరావులు వీరబ్రహ్మచారియే! రెండునాడెంతో బ్రతుకులుండగట్టి ప్రేమాను
 ముందు నిర్వహించుచు నీ యశ్వంతిని స్వామిమునకు కలిమనమోరెదలించి నీరువచ్చురెం
 దుమగాని మోదయిచ్చువా? వాటి! కాదుకోపేతమైన నీరకమును నా గజాశ్వుతన
 యందు రెండుకుంకర కరమునాబట్టింపు దానెనుదాము నిమగ్నమైన నీవేమిచేయి
 నువు? అప్పుదున్నా! పెద్దకాలమున నీ చిన్నలహోవు నవదానిదు నీరగజగున
 కను నా, నెత్తుకోరికను నెవగుకోర్తికోలు పుత్రమనకులు ముప్పవహా? ఇదియే
 యులోదించితి? దురదగఁగి! నీకాధిస్థానమును విలియియ్య నని చంద్రగుంధ లిప్తి
 మోదమున నుండునై నీమను నాచిత్రానందనఁ జెడ నాగివీధి కాంతునిపు. దివదిన
 ముదిక్పాటును కానుకగలంబుల నెరులై నాచ్యో విదలంబులు. అట్టి ప్రేమతరాలపు
 తివా చుక్కలమున నూరేంపుకముయెనున నా పురాణానంద ముగలియిచ్చగెట్టి
 పట్టణమున పెరిపెడివై నేరేయిలదముగకుది. నీలంబు. అట్టికానీన ముదివారు
 పరివారు ముదివార? అనందమృగ నేయరా జగయ్యయి నటులించివచ్చు.
 తదిదకు పన్నమును నగమునాకటిమయిన నా మునీశ్వరలవా? నామూ పురాసా
 యుదు. పెత్తనంబులందుమా నీగ్గునకులైన ప్రియగనము. ప్రియగింబందమా
 కళకళి. కలగొమ్మలందమా కాని కలిరామలెవరో తెలియదు. ప్రాయమందమా
 కరాంపుకగనంబు. నీమట్టి యుంగలైదు ఎవకాలిని కామ్యుదగుగినిస్తా. నీమలుగు
 కన నామృతయైతే నుండునామిదైన యూచ న్నాధమునందలి కాటిలోనికట్టును
 నాచిందవచ్చును. నీలా! నీలానుననీలతనము నానన.

గీ. సాంప్రదోగంబులివ్వంగ నిల్చుడుచగునె!
 చక్రధారియె నిర్వరవిక్రమమున
 వైభవాళిని వారిశివస్థలంత
 భవనమృదివిధనదుడే భద్రునిచెప్తము.

నుండగీ! నీసాంబర్యారోయముల గలవవాడు, మంచముపట్టిన మునీలివాడై
 ను తెలిమాన్యుమనుకచా? ఇట్టి నీయంగ మననంగానిన పెత్తననేయకు. నీత్రుల
 లిని నీమూ మునీశ్వరము. బంధులూని నీరి వింటి ఇయంగ నవంతులున్నవాను.

వారి నెల్లరింపవలె నునుబోగిని నిర్భయమున నోరుట ముదిరా నీవలెనగును. తనము. వా
హిరమునుము)

పాపియి:— (వేదవాయవి చెప్పటమొనరించి.)

మరి పొగుచు! పోనరమా! ద్విబోధిమముడ, సంపూర్ణాంధకృష్ణమండ, నెం
తగ నెవ్వారినినాడఁ జెల్లువనుమలై! గర్వమా! మూఁద్యమా!
జగదీనాభునింజంప్రశేఖరుని నీశాసుఁడగత్కర్తనుఁ
తగ పాఠుచ్చముగానుబల్క! మతిలేనానీమ! విప్రార్థమా!

విప్రార్థమా! కోటిసూక్ష్మతభాగా నమానంతును, గుణక్రయాతికుండను,
నర్పితావంక స్వయంభుమను, శ్లోకమస్మహాపురుషును వసు శిశుని నిగ్గణంబుని నోటి
క్రొత్తున మూలబాసితింజు. ఎంతటిసాహసమిది? పృథ్వీకళాగణ మధిహనుండునై చలు
కుచున్నావు! బ్రహ్మాంధు సురేశాని దిక్పాలకుని నీవైతిని సమాజులగుమా?

సీ॥ బ్రజగములృధింతు గజతైయ్యఁజీరిచి

బాలించెనెవ్వఁడో బాపనయ్య!

అలజలంధరుంజువి నుమరాళి నెల్లను

బాలించెనెవ్వఁడో బాపనయ్య!

పఠాపాలముద్రింగి, యీలోకముల నెల్లఁ

బాలించెనెవ్వఁడో బాపనయ్య!

ప్రళయాలేమందును బ్రాణామివుల నెల్లఁ

బాలించెనెవ్వఁడో బాపనయ్య!

సీ॥ తెలుపుచుఁతెలిసియుండినఁ దెలివియున్న

పారియె, ధాతయె, నిర్జరవనుఁడో! యముఁడో!

అగ్నియె, నైర్మలియె, సలలాధిపతియె,

యనిలుఁడో, కిన్నరేశుఁడో, హరుఁడో, కనుమ!

ప్రాశ్నాగాధమా ! నే నుడివినట్లెఱుచు ననుచునాలోచింపు.

ఈశ్వర:—నామో! నీ నుడివినచునులన్నియు నైర్లకాలములు. నన్నో! నిద్రించుచును
 క్షీరకృష్ణులను, భుజంగభూషణులను కల్పాభివృద్ధులను, అర్జునవంశం
 దును, దిగంబరుడునుపై తమకుగాన్వీ మృగములు కరమునధించి భూతి
 ప్రేత విభావములు కరకాలములనైదు, శ్మశానమున: నీనరాకప్రై: గపా
 లమానిలువెదర, ఇతల్లాడ నామమువెడివటసి, నీభవదించుచేని నందరిని
 తెనుచుద్యు హేయకృత్యములునైదు నీనిచ్చెను నన్ను పరిరంజు. (నల్లవకు)

అనుబంధము 87.

సామ్యర:—(తెలుఁబాది) కామరా! పిదపఁడో వనీధివానకర్తవం నందువారి
 లోనొక్కడు. కనకూడకుడు. కనకూడకుడు. పరిత్యజితులని నాఁడుండిన
 స్థలమునైన నుండఁబొడవని కాస్త్రములు పలుకుచుండును. కనకూడకుల
 దృష్టి, భారయేకభవాకీర్త తత్త్వచందానకృత్య" యనఁబడుచిరాన
 నీవలియెనిమోముఁజూచి. నాఁడితలు నీలిది యీస్థలం బింద్రముననెను
 కాత్రన నేరచల నిలువఁజాల. తెలుఁబాది పిదపిచ్చిదము. (అనుచు వెళ్లును.)

సామ్య:—నా. ౮. ఈ మత్తకాళిని చిత్తకృతి నిర్దోషమైనది. నవనమ్మినది. ఇదేవని
 టు పాతనములు నేయుచుండినయెడల మోసమగుదు. కాత్రన నీ హిమాలయ
 కన్యకకుఁ బ్రశ్నమొడిగియెక్క.

(అనుచుఁ దెలుఁపాదితల్లి పున్నవూపమున నెక్కొడుగును పార్వతికేలుఁ
 బట్టి విడిచివచ్చును.)

సామ్య:—నీ! ముదితలయెడనిలర, మోసముల్పచరించు

నమ్మకానినినిన్ను నమ్ముకెటుల?

ఈశ్వర:— భవీషరాక్షి! ఇంద్రముఁగనుఁగొన

నమ్మమువచ్చితి నమ్మునుబలం.

సామ్య:— కాత్రనుగామిందుకామి, కా నెందు, ని

జమ్మనాదునె వానినమ్ము తెటుల?

ఈశ్వర:— కాత్రామనేనీదు స్వాంతమునుకాగన

నమ్మిచ్చుదుఁడవైతి నమ్మునుబల!

ॐ नमः—(पुनः शिवोवाच ॥३॥)

Al. 5th, 6th and 7th Dec: 17, 18th Dec.

అనుమతి కలిగి ఉన్నప్పుడు మాత్రమే అనుమతి

అక్షరములను పేర్లను వ్రాసినట్లుగా వ్రాయుట.

५३३. श्री गणेशाय नमः ।

[illegible]

ಶ್ರೀ ಶಿವಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬುದೇ ಮಹಾಶಿವಯೋಗವೆಂಬುದು. ಶಿವಯೋಗವೆಂಬುದೇ ಮಹಾಶಿವಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬುದು.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । नमो भगवते वासुदेवाय ।

సమీక్ష: మొదటి భాగం, పాఠ్యపుస్తకం

పాపములను పోగొక్కా! విడుదలవుకోకదా! తానొకప్పుడుగోపీకృష్ణునిగా

బాబుగృహం, వరదానాశ్రమం, వరదానాశ్రమం.

[illegible][illegible]

అంశము:—మొదటిది: ద్వితీయమునకు విజయమునకు నేను నీ నా
 పోరాడుచున్న కేసును విచారించి, విచారమునకు వేరొకరిని, కేసును
 చూచిన విజయమునకు నుదాహరణ, కాని కేసును నేను చూచిన
 ముగిసి, (ఇదియు కేసును విచారించు, ఇదియు విచారించు)

[illegible]

అనుబంధము 38.

ఈశ్వర:—శ్రీ! ఏందుబోయెదవీవు మందేధగామిని

కందర్పబాధలగుండవగునె

పార్వ:—ఇందుశేఖరయటు కందర్పవశుడయి

మోదమేలములాడు చందమగునె

ఈశ్వర:—అచీనిలధన్యు! యలకులవిలుతుని

యలకుటంపటధాక నిలువవగునె

పార్వ:—అలికనలాముడై అలకులములుకుల

యలజపిపడియటులులుకవగునె

ఈశ్వర:—శ్రీ! భూనుమాకాగిటను నమ్మబూవులతోదే

పార్వ:—భూనుమా యట్టితలపులు మ్యావతిత

ఈశ్వర:—మేనునూనుదునమ్మనే మానలేను

పార్వ:—కనుమా, కన్య నన్నిట కలపవలదు.

ఈశ్వర:—సుధాచనపూరిత పరిపక్వమంథలాధరా! నీ మనోహర మృదుశుభర వాక్య

సారముఁ బ్రీతిపట్టెల్లను జావభావమయోచితమాపారితోయములు కమలా

లఁజూచినట్టెల్లను చాకీరంబునఁ గాకుఁకారంబు బలమయి కాలిపెట్టి

వారికాశంబాలక నీకీగోరితిని. బాధవచనట్టికన్య మరుకాకల మర

లందోయట యలకుముగాదు.రమ్మ. ఈరమ్మన్నది. ఇందేనేరమ్మలేదు.

పార్వతి:—(స్వగ) ఈ మహాపురుషునందెట్టియ మేరమీలుతుందును. ఇంద్రియగ్ర

హందై నిష్ఠనుండుకఱిఁ జరింపఁజేయుటకష్టము. చలించినప్పుడు నిలువట

కష్టము. ఏమి నేయుదు. వాచెరికఁజెలెందు లాఱిరో; ఇయి (అనియలుదును)

జయ:—అమ్మ! పర్చితిని. మీతల్లిమేనక మారమునవచ్చుచున్నది.

పార్వ:—అటులయిన నిచటనిలుకుట తగదు. పోవువమరమ్మ. (పోవుచుండును.)

ఈశ్వర:—ఓరాకానికాకరానకా! మరుధాకత నమవదలి నీరీతిఁ జోరవదు. నామాట

చినక పోయెదవా! మంచిది. పామ్మ. ఏమిపోయెదవోమాచెద. ఇట్లదేమ

రుని పునర్జన్మయొకేనీ నిన్నుఁగలంపఁబడెద. హ. హ. వాకొయింతటిదురద

స్థకలుగునని యొప్పుక యలనాడు క్రోధమున మారుని మంటలఁగెడపి ధన్యు

మనసిని. వాఁడీపురుషునచో నెంతటినిష్ఠుఁడు నేయుచుండెనుగాక! ఇట్ల

చేమామోను, వానిని మరలబ్రదికింపక.

అనుబంధము 39.

అనుబంధము.

అనుబంధము 1.

కరపాత్రప్రియరాగము - ఆదితాళము.

మాత్ర:—దేవదేవదేవానానాధానా

పాతితాభవాపహాభవాదేవదేవ

పాతితాభవాపహాభవాదేవ

పాసుదేవదేవదాసుబాసుద్రోశ్రు.

అనుబంధము 2.

మధ్యమావతిరాగము - ఆదితాళము.

మాత్ర:—భూరీ భూగామనానానా

భూరీభూగామనానానా

నీలకంఠీ మనోహరదానరావనానానానా

మామనరాగము నీరాదేవదేవదాసునానానానానా.

అనుబంధము 3.

శంకరాభరణరాగము - ఆదితాళము.

మాత్ర:—పాతన పాతనపాతనపాతన || తల్లి ||

పాతనపాతనపాతనపాతన పాతనపాతన పాతనపాతనపాతన || తల్లి ||

నరసింహా నరసింహా నరసింహా నరసింహా

నరసింహా నరసింహా నరసింహా నరసింహా

అనుబంధము 4.

మధ్యమావతిరాగము - ఆదితాళము.

మాత్ర:—నరసింహ పాతనపాతన పాతనపాతన

$$(\mathbb{Z}_2)^{n-1} \times \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \times \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \rightarrow 1$$

1940-1941

உறுதிப்படுத்தும் உறுதிப்படுத்தும் உறுதிப்படுத்தும்

యశోవర్ధనాః శత్రుతాపహరః ॥ ౧ ॥

95 50 20 0 4 100 5.

యవ. ౬:౧లోని లానిము - అనిరొమ్ము.

మూలము:— అశ్వశాస్త్రమునందు ముద్రాపాతములు ॥ ౪౫ ॥

శ్రీశైలమునందు ఉన్న శివుని దేవాలయము

మరికూడా శత్రువుల ముఠానాశం.

$$C^{\infty}(\mathbb{R}^n) \rightarrow C^{\infty}(\mathbb{R}^n) \quad \text{by } f \mapsto f \circ \tau$$
$$\frac{1}{2} = \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$$

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

అనుబంధము 6.

జనబాటిని గురించి . ఆదిత్య శర్మ,

విశ్లేషణ:—మన శరీర కణముల క్షయము 100 H

మూలము:—మూలభూతానాం కమమూ మునిచర్య ॥ ౧ ॥

ఉత్సర్జకః—చంద్రమో వేగచరావశ్యాయా హేమమోక్షనము || ౨ ||

సూక్తిము:—ఈశోరరా వ్యసరా ముత్తరాశిమైదెరు || ౩ ||

శ్రీమద్రామాయణము:—మృత్యుకాండము: పద్యములు: ౩ || ౩ ||

మోక్షము:—చీక రావముల కనునూర్చుతి || 3 ||

అక్షరము: _____ పోస్టాఫీసు నుండి: _____ పంపిణీ చేయబడిన తేదీ: _____

సూక్తము:—యోగిభోగముగా నవలంబు యువరేణి సైవకనుయంతిసేవనమ్ ॥ ౪ ॥

అనుబంధము—పాఠశాలలో ఈ విధానమును వర్తించునట్లు చేయుట.

మనస్సును శాంతి చేయించుటకు మార్గము ఏమిటి? అని విచారించుకొనుచున్నప్పుడు కనుక నేరములు చేయుట వలె || ౧౭ ||

పోయె:- భూమిమోక్షము నొందునట్టి కృత్యముల నొకవర్గముగా

వర్ణించి కృత్యములు నీకమనవలయువానివనకార్యకాండన || ౩ ||

అను బంధము 7.

రాగము - రాగము.

కృత్యము:- సాంసారికా నష్టముల నశనము కృత్యమునైన || ౪ ||

శుభాశుభా కృత్యములు || ౫ ||

భూభూభూభూ భూభూభూభూ భూభూభూభూ

అవయవములను ముగించి ముగించి ముగించి ముగించి

అను బంధము 8.

రాగి ముగించునె రాగము - ఆదిరాగము.

కృత్యము:- సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

అసాంసారికా నష్టము - అసాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

అను బంధము 9.

రాగి రాగము - ఆదిరాగము.

కృత్యము:- సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

సాంసారికా నష్టము - సాంసారికా నష్టము

అనుబంధము 10.

సాయగిరాగము - ఆదిత్యాము.

పద్యము:—ఈమాటలుంటు నీరాడ వేలాయా లేదులా? మూలేలా గల భక్తినిత్రు || ప ||
 బాహుళ్యముతో భక్తినిత్రు లేదులా బాహుళ్యముతో లేదులా? మూలేలా గల భక్తినిత్రు || ప ||
 యీశుని భక్తవాసుని భక్తినిత్రు దివ్యనిత్రు సమ
 దలగర మనీ భక్తినిత్రు భక్తినిత్రు మనీ నీత్రు
 గనుదును ముదముగోరి నవయుని మృతిగను. || ప ||

అనుబంధము 11.

సాయగిరాగము - ఆదిత్యాము.

పద్యము:—ఈమాటలుంటు నీరాడ వేలాయా లేదులా? మూలేలా గల భక్తినిత్రు || ప ||
 బాహుళ్యముతో భక్తినిత్రు లేదులా బాహుళ్యముతో లేదులా? మూలేలా గల భక్తినిత్రు || ప ||
 యీశుని భక్తవాసుని భక్తినిత్రు దివ్యనిత్రు సమ
 దలగర మనీ భక్తినిత్రు భక్తినిత్రు మనీ నీత్రు
 గనుదును ముదముగోరి నవయుని మృతిగను. || ప ||

అనుబంధము 12.

కేదారగిరాగము - ఆదిత్యాము.

పద్యము:—ఈమాటలుంటు నీరాడ వేలాయా లేదులా? మూలేలా గల భక్తినిత్రు || ప ||
 బాహుళ్యముతో భక్తినిత్రు లేదులా బాహుళ్యముతో లేదులా? మూలేలా గల భక్తినిత్రు || ప ||
 యీశుని భక్తవాసుని భక్తినిత్రు దివ్యనిత్రు సమ
 దలగర మనీ భక్తినిత్రు భక్తినిత్రు మనీ నీత్రు
 గనుదును ముదముగోరి నవయుని మృతిగను. || ప ||

అనుబంధము 13.

విలహిరాగము - ఆదిత్యాము.

పద్యము:—ఈమాటలుంటు నీరాడ వేలాయా లేదులా? మూలేలా గల భక్తినిత్రు || ప ||
 బాహుళ్యముతో భక్తినిత్రు లేదులా బాహుళ్యముతో లేదులా? మూలేలా గల భక్తినిత్రు || ప ||
 యీశుని భక్తవాసుని భక్తినిత్రు దివ్యనిత్రు సమ
 దలగర మనీ భక్తినిత్రు భక్తినిత్రు మనీ నీత్రు
 గనుదును ముదముగోరి నవయుని మృతిగను. || ప ||

అనుబంధము 14.

అసావేరికాగము - అపితాళము.

శ్లోకము:—పాపినిపిచ్చియాతాళా బలఃఅసంహయేనుచాలా
 ఘనవిలసితైర్దామై మోహామూరితానాళా
 కలిశైవ ముదముక్త కంఠిబహుధ్వజములక్త సతమనగా
 పరకరుణా సరభగలా స్వతఃపరగా విసుమహణా.

అనుబంధము 15.

భాగ్యశ్రీరాగము - రూపకతాళము.

రచి:—మోహనానందకటరాక నిలిచెన్దకటా || ఆ || ఆ || ఆ ||
 వినినీయకొనిదామై మోహనానందకటరాక
 * మనమజ్ఞమొనకడకల్పా కనకవర్షమునేను
 మనఃభావే మెమరచెనను మదినిదినులయె || మే ||

అనుబంధము 16

శంకరాధరణరాగము - రూపకతాళము.

మన్మథ:—చెడలనుమదివా రమణి సారసాక్షివసున రాగయన్మదేమొ కరమె
 కానాగ్రేభవనముల రెనునానాన మేనిదానా రుచిగానా
 మనమునాకలక మీరగామమేమీదు కాకహలతారుతెలియ.

అనుబంధము 17.

త్రోడి రాగము - అపితాళము.

మన్మథ:—చాలుకనుక వలదిక కలికిరొ చాలికా చాలికా వసుదయో || ౧ ||
 రచి:—కాసా మేపానోపా || ౧ ||
 మన్మథ:—కోపమును మిగిలెదె చెలియెరొ మామమ
 దయనుఘాని గమనను మానినీమదామనా || ౨ ||
 రచి:—దయనుగనెడిదాననే కనినచేరా ఇట్లుమా || ౩ ||
 మన్మథ:—దాగుదాను ద్రోవుమా దయామరి రెనెనమా.

అనుబంధము 21.

సావేరిరాగము - ఆదితాళము.

కతి:—సమగానరా వినుకీనినీరు అనయోముననీలనకమతి.

కలకాలమందుకాలంకితమ్ము మదిలోపనా

నంబుపొందివానమ్ము గావరా

అయినమన శ్రీవివాహులంబునుండురా

నెట్లెఱవెనునామ్ము గావరా అనయమున

కలకాలమందుకాలంకితమ్ము

అనుబంధము 22.

శిషాధరాగము - ఆదితాళము.

కతి:—కలకాలానీనానీని పానీని పోయిలెనాగా || ప ||

ననుకటి యిమనల నూని కాననలె మాననములంతా

కాననయకనా మదినామానననా కనుమానా || పోనననా ||

అది నుంబిండుకనిమ్ము నూనినీనికనినీని

అనునభువి మనుమా మానననా కనుమానా || పోనననా ||

అనుబంధము 23.

పిరాండ్ రాగము - చానీతాళము.

కతి:—నాకైనామేగనాన పరివానెనునమ్ము

పరివానెనునమ్ము పానిపోయినీ || ప ||

కాళ్ళునునీలననీనిదిరినానా కా అననీమేలంబు

పాపిప్రసరినా నీ మనుమనెలులా.

అనుబంధము 24.

హింద్రుస్థానికాపిరాగము - ఆదితాళము.

కతి:—నిటిలానేత్రానీకుకాననము పూనాగమరిహతమ || ప ||

నయననీల మానానెహాకనా మారుదేనీమనా || నిటిలా ||

మాననమునా మనుకానునా ప్రానామననామనీయనీయనా || నిటిలా ||

అనుబంధము 23.

శంకరాధరణరాగము - ఆదితాళము.

మేళక:—రాజేనాచిరినగధలనాచేలా ముగళాలవాలా || రావే ||

సోమనోమనుదోమమోముగల నోమలవంటపునుమపులుపానుచు || రావే ||

శ్రీనివాస్వమయేననావసు మానసమయన ముగవకపానుచు || రావే ||

అనుబంధము 24.

రాగము - తాళము.

పార్వతి:—శింకానీనమ్మ శంకారమంజుట ఆంకామునందిద్రోవరాహర

నంకాటముప్పశ్శంకాకినారిడి శింకాద్రిద్రోవశంకరా హర

మదిచ్చారెంతు, నీవనిమాతవదములు మానీనినమ్మకలునకురా || హరి ||

అనుబంధము 25.

శంకరాధరణరాగము - చాపితాళము.

పార్వతి:—శివశంభోభనమ్మద్రా ధవునిగనేగోరినీ

భవనాళా జవమునరా యువతినిదే గోరినీ

శంకరయేమంకరనీ ఆంకమునాచేర్మామా

శింగరినీ నిమవద్రా జులెరా శంకరా.

అనుబంధము 26.

మధ్యమావలిరాగము - ఆదితాళము.

మేళక:—లాట్రీనగళాతా లాలిగుణచేతా

లాట్రీగోపేతా లాలిగుణచేతా

లాట్రీ నైమవలి లాట్రీగుణచేతా

లాట్రీ లాట్రీ లాట్రీహర్షిత.

అనుబంధము 32.

వస్తుతరంగము - ఆదితాళము.

పాదము:—కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచు

వేనునానగామునము: కొనిగిరిమదిని

చగదిను నెరుచును - వసునానగాచుచు

కానానకలచాన కొనిగిరిమదిని ॥ ౪౦ ॥

అనుబంధము 33.

కాపీరాగము - త్రిశ్రగతితాళము:

పాదము:—కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచుచా భవభయనానగిరు ॥ ౪౧ ॥

కానానకలచాన కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచు ॥ ౪౨ ॥

కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచు నలువగాచుచు

కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచు ॥ ౪౩ ॥

అనుబంధము 34.

కాపీరాగము - త్రిశ్రగతితాళము.

పాదము:—కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచుచా భవభయనానగిరు ॥ ౪౪ ॥

కానానకలచాన కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచు ॥ ౪౫ ॥

కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచు నలువగాచుచు

కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచు ॥ ౪౬ ॥

అనుబంధము 35.

జంబూటిరాగము - ఏకతాళము

పాదము:—కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచుచా భవభయనానగిరు ॥ ౪౭ ॥

కొనిగిరిమదిని నలువగాచుచు

అటవీసుమీయంబు బాళి యటరాచి కురిగికి బాటరాచి నుదిరి
చల్ల పీగా లిలెటననీ కాననిదగని చంపి పనిగా చేరుమా ముదిరి || బద్రమ

అ ను బ ల ధ ము 88.

చెహళిగురంగము - ఏక రాళివని

పార్వతి:---చిహ్నికు చేచాదిదేవా అనిగదానా సునిసానిబా
శుక్ల:---మాటలానుకాలము నితానిదోడన్ భక్తిమేధానాచార
పార్వతి:---నీలికామ తిలికామ పదలు వనిలానన్
శుక్ల:---చారిత్రావన్ నానమిదే నే తనుదీనివే
పార్వతి:---నివరికారాముననొట్టగానిదు నిను.

అ ను బ ల ధ ము 89

భింజిపు సోటురాగము - మ్రోతగలి రాళిము:

క్రితరా మురా మురా మురా కదలా భవరా
నిజభక్త భరణ చాతుర్యుడ రోహిణి || శ్రీ ||
నీకోమల పదసారం భక్తి దానమునున్ - నీ
మైమల్ల పాపము ప్రాణమునున్
నానమోనంగముకరుణన్ చొప్పించునున్ - చొక్కి
నినుకా నిరసాశ్చర్యరా స్థానితరా దీపహారా నెదనురా || శ్రీ ||

జయశంకర్ అండ్ కో—విశాఖపట్టణము.

అద్యులారా,

జయశంకర్ అండ్ కోంపెనీని నా మామగారైన ఉప్పల క్రిశ్చి వీరన్న శ్రీష్టిగారు 1906వ సంవత్సరమునుండి 1940వ సంవత్సరం వరకు నువరాసులో నడిపించిరి. అటుపిమ్మట నా భర్తగారగు ఉప్పల క్రిశ్చి ఎలిరాజుగవ్వగారు బెజవాడలో యింతవరకు జరిపి యిటీవల కాలము చేసి నందున పరిస్థితుల ననుసరించి జయశంకర్ అండ్ కోంపెనీని యీ క్రింది చిరునామాకు మార్పు బడినది ఈ కంపెనీలో నరసమైన వెలలకు దొరకు అమూల్యమైన ఎన్నో గ్రంథములను యీ క్రింద చెప్పబడినవి యు యింకా యితరములైన తీవ్రయోగ కరమైన పుస్తకములు అనేకము లు గలవు దయచేసి కోరువాడు యీ క్రింది చిరునామావద్ద తెలుసు కొనవచ్చును.

పురాణములు:- అగ్నేయపురాణము, కల్కిపురాణము, బాలకామాయణములు, మత్స్యపురాణము, యింకా ఇతరములు.

వైదిక గ్రంథములు:- అధిక మంత్రములు, 860 ప్రథములు, ఋగ్వేద సంహితామండనములు, నిత్యకర్మాష్టకము, యోజావ ప్రయోగ చింతామణి, దుండసమకచమకము, సూర్యసమస్తారము యి.

ధర్మశాస్త్రములు:- నిర్ణయసింధు, తిర్వగప్రదీపిక, శాంతికులాలకరము ఇంకా ఇతరములు.

స్తోత్రములు:- కృష్ణలీలాతరంగిణి, కృష్ణకర్ణామృతము, దేవీస్తోత్రకదంబము, తిరునామములి, ధ్యానామృతము, నీతి శాస్త్రము, ముముక్షువది, రామ శర్ణామృతము ఇంకా యితరములు.

సహస్ర నామములు:- అష్టోత్తర శతసహస్ర నామ కదంబము, అన్న పూర్ణ, అంజనేయ, రామ, లక్ష్మీ, లలితా వగైరా.

దండకములు:- దండకరాయము, కామ, కృష్ణ, శివ మ

నక్షత్రమాలికలు:- వైవేదిక నక్షత్రమాలిక, జాన పరమనాంబ విశ్లేషణ.

చిరునామా:- ఉప్పల లక్ష్మీకాంతమ్మ, బుక్ సెల్లర్ అండ్ పబ్లిషర్.
జయశంకర్ అండ్ కోంపెనీ; 18/79, బొడ్డురామయ్యగారి పండు;

బుట్టివేట. విశాఖపట్టణము.

మంత్ర తంత్రములు:- మంత్ర రత్నాకరములు, ముఖ్యమైన శాస్త్రములు, సమోహన శాస్త్రము, వలమంత్రోపాసనశాస్త్రము వగైరా.

వేదాంతములు:- సీతారామాంజనేయ సంవాదము, శుష్క వేదాంత తమోభాస్కరము, బ్రహ్మవిద్య, కైవల్యసమీతము, భాగవద్గీత, ముముక్షుసంకల్పము, భంహాసేన దాసు తత్వములు, వేమనవద్యములు, శిష్యగీత, ముక్తావరత్నావళి వగైరా.

ఉపనిషత్తులు:- కొలది రకములు.

సంస్కృతకావ్యములు, నాటకములు:- సీతాశాస్త్రములు, భర్తృహరి సుభాషితము, రఘువంశము ఇంకా ఇతరములు.

వాణికరణము, అలంకారము:- శబ్దమంజరి వగైరా.

నిఘంటువులు, అమరము:- అంధ్రనామ పంగ్రహము, ఆంధ్రీవదసారిజాతిము, గురుబాలప్రభోధిక వగైరా.

ఆంధ్రీగ్రంథములు:- అపూర్వ సంఘసంస్కరణము, భారతము, భాగవతము, రామాయణము, గుప్తభావప్రదీపిక, చాటుపద్య మణిమంజరి, శృంగారశంకాబరణము, శృంగార రసాలవాలము, శృంగార సావిత్రి మ.

శతకములు:- కవిచౌడప్ప శతకము, కన్యకాంబరారావళి, కాళగుణాదర్శనము అను శ్రీ తిరువతి పెంకటేశ్వర శతకము, పెద్దచ్చు శతకములు, టీకా తాత్పర్య శతకములు వగైరా.

కథలు, వచనములు:- నిజమైన కాళీమణి కథలు, కాళీరామేశ్వర యాత్రాదర్శనము, కేనాలిరామలింగని చింత కథలు, నలుగురు పక్షి కథలు, మదనకామరాజు కథలు మొదలగు చాలాకథములు గలవు.

నవలలు:- అనురాగవిపాకము, ముగీలామైనావతి, రాజమండ్రి, బెజవాడ, చెన్నపట్నము వగైరాలు ఎన్నోవందల నవలలు గలవు.

జీవిత చరిత్రములు:- ఆసియాఖండ విజ్ఞాన రహస్యములు, దేశనాయకుల చరిత్రలు వగైరా.

ఆనందమయములు:- పడకటింటి రహస్యాలు, పరిపరి కుమారుల రహస్యములు వగైరా.

చిరునామా:- ఉప్పల లక్ష్మీకాంతమ్మ, బుక్ సెల్లర్ అండు పబ్లిషర్.

జయశంకర్ అండు శంపరి; 18/79, బొడ్డు రామయ్యగారి సందు; బుద్ధుపేట, విశాఖపట్నము.

డామూలు:- బలిశేవల్లి, పానుగంటి, రామనారాయణ, చక్కావధానులు, కోలాచల, చిలకమర్తి, ద్రోణరాజు, చెన్నపట్నం, కాకినాడ, బెజవాడ, రాజమండ్రి వగైరా ప్రాంతముల ఎన్నో మండల డామూలుకలవు.

కీర్తనలు:- అధ్యాత్మరామాయణము, కలిరుదాసు, భగవన్నామ, రామదాసు, హరిభజన, హరినామ వగైరా కీర్తనలు.

హరికథలు:- అనసూయ, చంద్రహాస, పానిరి, పెద్దదాసు, ఠాక్కాంగడ వగైరాలు.

నాటకములు:- ఠాక్కాంగడ, మైరావణ, సంతవేలూరు, ప్రవాలాడలు, వీరభద్ర. రామ నాటకములు వగైరాలు.

పదములు:- శుశలాయశం, గంగావివాహము, వైకృంతమహాత్మ్యం, శారదరామాయణము మొదలగునవి.

జంగంకథలు:- కాంభోజ, కామమ్మ, బొబ్బిలి, బాలనాగమ్మ, టమ్మరి గుండయ్య వగైరా.

యక్షగానములు:- కపటవేశ్య నాటకము, ఠాక్కాంగడ, గరుడాచలము వగైరా.

పాటలు:- ఊర్బిళాడేవి. తులసిగోవిందము. పడవపాట. మేలుకొలుపులు. విచిత్ర విడికథ నవాలు. లక్ష్మీ. పకోడి సంవాదం చెన్నపట్నం. బెజవాడ. రాజమండ్రి. మొదలగునవి.

దీపదలు:- బాలభాగవతము. నలచరిత్ర. వగైరాలు.

సంగీతములు:- గాయనగాయనీయ పారిజాతము. సంగీతసర్వార్థ సారసంగ్రహము, గానవిధ్యావివోదిన. గట్టుపల్లివారివి మొదలగునవి.

వైద్య గ్రంథములు:- బాహుటము. చింతామణి. ప్రసిద్ధలంగ్ల యజ్ఞపదయోగములు. వైద్యనిఘంటువులు. శుశ్రూతకారీకస్తానం చెన్నపట్నం. రాజమండ్రి. బెజవాడ తదితర ప్రాంతముల వైద్య గ్రంథములు చాలకలవు.

జ్యోతిషగ్రంథములు:- కాలచక్రి. బృహత్కాలశం. చెన్నపట్నం. బెజవాడ. రాజమండ్రి. కాకినాడ తదితర ప్రాంతముల వగైరా ఎన్నోకలవు.

అట్లు, పాశ్చాత్రములు, ఫార్సులు. వర్తక మర్మములు మొదలగునవి.

చిరునామా:- ఉప్పుల లక్ష్మీకాంతమ్మ, బుక్ సెల్లర్ ఆంధ్ర పబ్లిషర్.
 బయ్యశంకర్ ఆంధ్ర కంపెనీ; 18/79, బొడ్డురామయ్యగారి సందు;
 బురుసేట. విశాఖపట్నము.

హస్తాక్షరము	3.0-0	గ్రేజ్ 3.0-0	వేదాంత భక్తి కీర్తనలు	0.1-0
అలంకారము	1.0-0	గ్రేజ్ 1.8-0	యాజుషప్రయోగ చింతామణి	2.0-0
హస్తప్రదీపిక అను ముఖ్యముల ప్రశ్నలు			వృత్తమూలామణి	2.0-0
		వెల 5.0-0	సకల మంత్రోపాసనకృమము	0.6-0
శిలకఫల విజ్ఞానమను పుట్టునువ్వుల			దేవీస్తోత్రోక్తదంబము	0.8-0
ఫలము	0.8-0		శివస్తోత్రామృతం	0.4-0
శివమంచపక్షి ప్రశ్న శాస్త్రము	0.8-0		శివచౌడప్ప శతకం	0.2-0
శివయోగ రత్నాకరము	2.0-0		శక్తిపురాణము	0.12-0, 1.4-0
మృత్యు శారీరస్తానము	2.8-0		తెనాలిరామలింగని శధలు	0.4-0
వర్షశాస్త్రము	0.8-0		రంగదాసు భజన కీర్తనలు	0.4-0
వర్షరేఖా శాస్త్రము	0.6-0		సుకీల మైనావతి	0.8-0
సహజేవ వసుచికిత్స	0.6-0		మరకతవల్లి	0.10-0
వైద్య శిక్షణ	0.4-0, 0.6-0		శకుంతలసేన	0.4-0
అనుపాన మంజరి	0.8-0		దొరికిలివిరా దొంగ	0.6-0
నాడినిదానము శాస్త్రర్యం	0.4-0		నేనే దొంగను	0.8-0
నాడిజ్ఞానము	0.4-0		విషాద వాసంతిక	0.6-0
బ్రహ్మవిద్య	0.2-0		వలపుల మధుగు	0.4-0
శుక్ల వేదాంత తమోభాస్వరము	3.0-0		శకుంతల జనన నాటకం	0.8-0
సీతారామాంజనేయ సంవాదము			వైకుంఠ మహాత్మ్యం	0.8-0
సంగ శేషావలకాస్త్రిగారి ఆంధ్రటికా			ఉమాశ్యామల బాదామరయ్య	0.12-0
శాస్త్రర్య విశేషార్థ సమన్వితము			కపటవేళ్యా నాటకం	0.10-0
	వెల 3.8-0	గ్రేజ్ 6.0-0	మెరావణ నాటకం	0.8-0
శైవల్యసవితము	5.8-0		ధర్మాంగద నాటకం (పాలుట్ర)	0.6-0
ధ్యానామృతం	0.6-0		ఉమా నాటకం (తిరునగరు)	0.4-0
సమోహనశాస్త్రము అండు అద్భుత			వీరభద్ర నాటకం త్వరణి	0.10-0
కావము	1.8-0		వడకటింటి రహస్యాలు	1.0-0
అభ్యాసన చరిత్రము	0.4-0		ఇంకా అనేక రకములు గలవు.	

గమనిక కాలమానమిది కుల సమసరించి ధరలు మారుచుండును.

చిరునామా:— ఉప్పల లక్ష్మీకాంతమ్మ, బుక్ సెల్లర్ అండు పబ్లిషర్.

జయశంకర్ అండు కంపెనీ; 18/79, బొడ్డు రామయ్యగారి వండు;

National Library పేట, విశాఖపట్నము.

Calcutta-27.

వచిత నిర్ణయము, విశాఖపట్నం. 3.11.41